

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

SOCIAL SCIENCE - KANNADA MEDIUM

ವಿಂಚನೆಯ ತರಗತಿ

STANDARD EIGHT

ಅವಧಿ 1

Term 1

1. ಮೊಗಲರ ಆಗಮನ

ಬಾಬರನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಬಾಬರನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಹಲವಾರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಸ್ಪರ ಒಳಜಗಳಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಬಲಹೀನವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ದೆಹಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಸುಲ್ತಾನ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯು ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲಂಖಾನ್ ಲೋದಿ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ದೌಲತ್ ಖಾನ್ ಲೋದಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಬರನನ್ನು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರುವಂತೆ ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬಹುಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಆದರೆ, ಇವುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಒಳಜಗಳದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಬರನು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು.

ಬಾಬರ್

ಬಾಬರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1526 - ಕ್ರಿ.ಶ. 1530)

ಜಾಹಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್ ಬಾಬರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1483 ರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಫರ್ಗಾನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಉಮರ್‌ಶೇಖ್ ಮಿರ್ಜಾ ಎಂಬುವವನಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನು ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ತುರ್ಕಿಪಂಗಡಕ್ಕೆ ತೈಮೂರ್‌ನ ಸಂತತಿಯವನಾಗಿದ್ದು, ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಂಗೋಲರ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಚಿಂಗೀಸ್‌ಖಾನನ ಸಂತತಿಯ ಸಂಬಂಧಹೊಂದಿದ್ದನು. ಇವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮರಣದ ನಂತರ ತನ್ನ ಹನ್ನೊಂದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಫರ್ಗಾನ್‌ನ ಆಡಳಿತ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1526)

ಪಂಜಾಬಿನ ಗವರ್ನರ್ ಆದ ದೌಲತ್‌ಖಾನ್ ಲೋದಿಯ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಬರ್ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1526 ರಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 21 ರಂದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಬಾಬರನ ಪಿರಂಗಿ ದಳವು ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಾಬರ್ ಅತೀ ಸುಲಭವಾಗಿ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿದನು. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಬಾಬರ್ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದನು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಜಯಗಳಿಸಿದರೂ ಸಹ ಮೇವಾರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ರಜಪೂತ ಅರಸ ರಾಣಾ ಸಂಗನು ಬಾಬರನಿಗೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.

1527 ರ ಕಣ್ಣಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಹರಸಾಹಸದಿಂದ ರಾಣಾ ಸಂಗನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1528 ರ ಚಂದೇರಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಳವವನ್ನು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಮೇದಿನಿರಾಯ್ ಎಂಬ ರಾಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1529 ರಲ್ಲಿ ಫಾಗ್ರಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ಲೋದಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮೊಗಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರ್‌ನಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಪಂಜಾಬ್, ಕಾಬೂಲ್, ಕಾಂದಾಹಾರ್ ಮತ್ತು ಬದಕ್ಷಾನ್‌ವರೆಗೆ ಹರಡಿದ್ದಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಜಯದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಜೀವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಾಬರನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1530 ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ 47ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಹುಮಾಯೂನ್‌ನನ್ನು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ ನಂತರ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಾಬರನ ಸ್ಥಾನ

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಬರನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುದ್ಧ ವೀರ, ಮೇಧಾವಿ ಮತ್ತು ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತುರ್ಕಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಇದು “ತುಜುಕ್-ಇ-ಬಾಬರಿ” ಅಥವಾ “ಬಾಬರನ ನೆನಪುಗಳು” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬಾಬರ್‌ನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೊಗಲರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅಕ್ಬರ್‌ನಿಂದ ಬಲಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹುಮಾಯೂನ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.1530 – ಕ್ರಿ.ಶ.1540, 1555-1556)

ಬಾಬರನ ಮರಣಾ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಹುಮಾಯೂನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1530 ರಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ರಾಜನಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1508 ರಲ್ಲಿ ಕಾಬೂಲಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ತನ್ನ 20ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬದಕ್ಷಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಕಾಮ್ರಾನ್, ಅಸ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಲ್ ಎಂಬುವವರು ಇವನ ಸಹೋದರರುಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಬಾಬರನ ಮರಣಾ ನಂತರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಹುಮಾಯೂನ್ ಸಿಂಹಾಸನವು ಹೂವಿನ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತನು. ಹುಮಾಯೂನನು ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಬಾಬರ್‌ನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬಾಬರನ ಮರಣದ ನಂತರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಹ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹುಮಾಯೂನನ ಸಹೋದರರು ದೆಹಲಿಯ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದರು. ರಜಪೂತರು ಮೊಗಲರನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರದೂಡಲು ಬಯಸಿದರು. ಗುಜರಾತಿನ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ ಹುಮಾಯೂನನಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ಷೇರ್‌ಖಾನ್ ಹುಮಾಯೂನನಿಗೆ ಕಡುವೈರಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದನು. ಹೀಗಾಗಿ ಹುಮಾಯೂನನು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1539 ರಲ್ಲಿ ಚೌಸಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೇರ್ ಖಾನ್‌ನು ಹುಮಾಯೂನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಪುನಃ ಕ್ರಿ.ಶ. 1540 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನೋಜ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲನನ್ನನ್ನಭವಿಸಿದನು. ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹುಮಾಯೂನ್ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದನು. ಈ ನಡುವೆ ಹುಮಾಯೂನ್ ಅಮಿದಾಬಾದು ಬೇಗಂ ಎಂಬುವವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1542 ರಲ್ಲಿ ಅಮರ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರನು ಜನಿಸಿದನು. ನಂತರ ಪರ್ಷಿಯಾ ರಾಜನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಹುಮಾಯೂನ್ ಕಾಮ್ರಾನ್‌ನಿಂದ ಕಾಬೂಲ್ ಮತ್ತು ಕಾಂದಹಾರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಪಡೆದನು. ಅದಾದ ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1555 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಆಗ್ರಾವನ್ನು ಪುನಃ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಪುನಃ ರಾಜನಾದನು.

‘ಹುಮಾಯೂನ್’ ಎಂದರೆ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ ಎಂದರ್ಥ. ಆದರೆ ಇವನು ಬಾಬರನ ನತದೃಷ್ಟ

ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನಾಗಿ ಬಾರೀ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಎಡವಿ ಬೀಳುವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹುಮಾಯೂನನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಲೇನ್‌ಪೂಲೆ ಪ್ರಕಾರ “ಹುಮಾಯೂನ್‌ನು ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ” ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ. 1556 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಸಾಯುವ ಮೊದಲೇ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಅಕ್ಬರ್‌ನನ್ನು ತನ್ನ ಉತ್ತರಾಧಿ ಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಬೈರಾಂಖಾನ್‌ನನ್ನು ಪೋಷಕನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು.

ಷೇರ್‌ಷಾ ಸೂರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1540-1545)

ಷೇರ್‌ಷಾನ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಫರೀದ್. ಈತನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಹುಸೇನ್. ಕ್ರಿ.ಶ.1472ರಲ್ಲಿ ಫರೀದ್ ಖಾನ್ ಜನಿಸಿದನು. ಷೇರ್‌ಷಾ ಜಾನ್‌ಪುರದ ಅಫಘಾನ್ ಗವರ್ನರ್ ಬಳಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡನು. ಷೇರ್‌ಷಾ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅಪ್ರತಿಮ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಬಿಹಾರದ ಒಡೆಯನಾದ ಬಹರ್‌ಖಾನ್ ಲೋಹಾನಿಯು ಇವನಿಗೆ “ಶೇರ್‌ಖಾನ್” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಇವನು ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಬಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ಇವನು ಬಿಹಾರದ ರಾಜನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಷೇರ್‌ಷಾ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡನು. ಇವನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ‘ಸೂರ್’ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (ಸೂರ್ ಸಂತತಿ) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಷೇರ್‌ಷಾನ ವಿಜಯಗಳು

ಷೇರ್‌ಷಾನನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1539 ರಲ್ಲಿ ಚೌಸಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹುಮಾಯೂನ್‌ನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಈ ಗೆಲುವಿನ ನಂತರ ದೆಹಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರುವ ಕನಸು ಕಂಡನು. ಇವನು ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ರಾಜನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1540 ರಲ್ಲಿ ಕನೋಜ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಹುಮಾಯೂನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಆಗ್ರಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನೇ ಸುಲ್ತಾನನೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಷೇರ್‌ಷಾ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ನಂತರ ಸಿಂಧೂ ಮತ್ತು ಮುಲ್ತಾನಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮಾಳವ,

ರೇಯ್‌ಸಿನ್ ಮತ್ತು ಮಾರವಾರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1545 ರಲ್ಲಿ ಬುಂದೇಲ್‌ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಅರಸರ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಕಲಂಜರ್ ಕೋಟೆಯ ಮುತ್ತಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಿಡಿಮದ್ದು ಸ್ಫೋಟದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1545 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಷೇರ್‌ಷಾನ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ

ಷೇರ್‌ಷಾ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಒಬ್ಬ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆಡಳಿತಗಾರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಅಪರಿಮಿತ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳ (ಉಲೇಮಾರರ) ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವೊಂದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇವನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದರು. ಅವರೆಂದರೆ,

ದಿವಾನಿ - ಇ - ವಿಜಾರತ್ - ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರ

ದಿವಾನಿ - ಇ - ಆರಿಜ್ - ಸೈನ್ಯದ ಜವಾಬ್ದಾರ

ದಿವಾನಿ - ಇ - ರಿಸಾಲತ್ - ವಿದೇಶಾಂಗ ಮತ್ತು ರಾಯಭಾರ ಜವಾಬ್ದಾರ

ದಿವಾನಿ - ಇ - ಇನ್‌ಶಾ - ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರ

ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ

ಷೇರ್‌ಷಾ ಆಡಳಿತದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಲವು ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದ್ದನು. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಲವು ಪರಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಗಣಗಳು ಹಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮವು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಅತ್ಯಂತ ಕೊನೆಯ ಘಟಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಕಂದಾಯ ಆಡಳಿತ

ಷೇರ್‌ಷಾನ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಷೇರ್‌ಷಾ ರೈತ್ಯಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ರೈತನ ಭೂಮಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರವನ್ನು (ಪಟ್ಟಾ) ನೀಡಲಾಯಿತು. ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಭೂ ಕಂದಾಯವು ಆದಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಷೇರ್‌ಷಾನ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ನಂತರ ಅಕ್ಬರ್ ಮಹಾಶಯನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಷೇರ್‌ಷಾ “ಅಕ್ಬರನ ಮುನ್‌ಸೂಚಕ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವನು.

ಸೇನಾಡಳಿತ

ಷೇರ್‌ಷಾ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುದ್ಧ ವೀರನಾಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಇವನು ಉತ್ತಮ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದನು. ಇವನ ಸೈನ್ಯವು ಭೂಸೇನೆ, ಅಶ್ವದಳ, ಪಿರಂಗಿ ದಳ ಮತ್ತು ಗಜದಳವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಶ್ವದಳವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿತ್ತೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಉನ್ನತ ಪದವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಫಘಾನ್ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಅಶ್ವದಳದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗೆ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇವನು ಪರಿಚಯಿಸಿದನು. ಭೂ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರ ಹಾಜರಾತಿಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಲೋಪದೋಷಗಳು ನಿವಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ

ಷೇರ್‌ಷಾ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದನು. ಇವನು ಮೇಲ್ಮನವಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಂತೆ

ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ಮನವಿಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಷೇರ್‌ಷಾನಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಖಾಜಿಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇತರ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಗೂಢಾಚಾರ ಇಲಾಖೆ

ಷೇರ್‌ಷಾನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೂಢಾಚಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಹಸ್ಯ ಗೂಢಾಚಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಇವರು ಎಲ್ಲಾ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ರಾಜನಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಸ್ತೆಗಳು

ಷೇರ್‌ಷಾ ಹಳೆಯ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಇವನ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯವಾದ ರಸ್ತೆಗಳು ದೇಶದ ಗಡಿಗಳಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ರಸ್ತೆಗಳ ಎರಡು ಬದಿಗಳಲ್ಲೂ ನೆರಳನ್ನು ನೀಡುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಿಸಿ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಜನರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಧಾಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇವನು ಸುದ್ದಿ ಸಂಪರ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದನು.

ನಾಣ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ

ಷೇರ್‌ಷಾ ಹಳೆಯ ಮಿಶ್ರಲೋಹದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದನು. ಇವನು ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿಸಿದನು. ಇವನ ನಾಣ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಷೇರ್‌ಷಾನನ್ನು “ಆಧುನಿಕ ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಜನಕ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು.

ಷೇರ್‌ಷಾ ಒಬ್ಬ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಇವನು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದನು. ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸಸಾರಾಂ ನಗರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭವ್ಯ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಂತ ಮರಾನ್‌ಖಿಲಾ ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಷೇರ್‌ಷಾ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸಿದ್ದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮರಳಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಕ್ಬರ್

ಅಕ್ಬರ್ ಮಹಾಶಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1556 - ಕ್ರಿ.ಶ. 1605)

ಅಕ್ಬರ್ ಮಹಾಶಯನು ಭಾರತವನ್ನಾಳಿದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು. ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್ ಅಕ್ಬರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1542 ರ ನವೆಂಬರ್ 23 ರಂದು ಅಮರಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ತನ್ನ 14 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1556 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು. ಹುಮಾಯೂನನು ಬೈರಾಂಖಾನ್‌ನನ್ನು ಅಕ್ಬರನ ಪೋಷಕನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು.

**ಅಕ್ಬರನ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು
ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1556)**

ಅಕ್ಬರ್ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿದನು. ಸಿಂಹಾಸನವು ಇವನಿಗೆ

ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಂಗಾಳವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಮದ್ ಷಾನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೇಮು ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಹೇಮುವಿನ ಸೈನ್ಯವು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಾಣಿಪತ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1556 ರಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿದವು. ಹೇಮು ಅಕ್ಬರ್‌ನಿಂದ ಸೋಲಲ್ಪಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅಕ್ಬರ್ ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದನು.

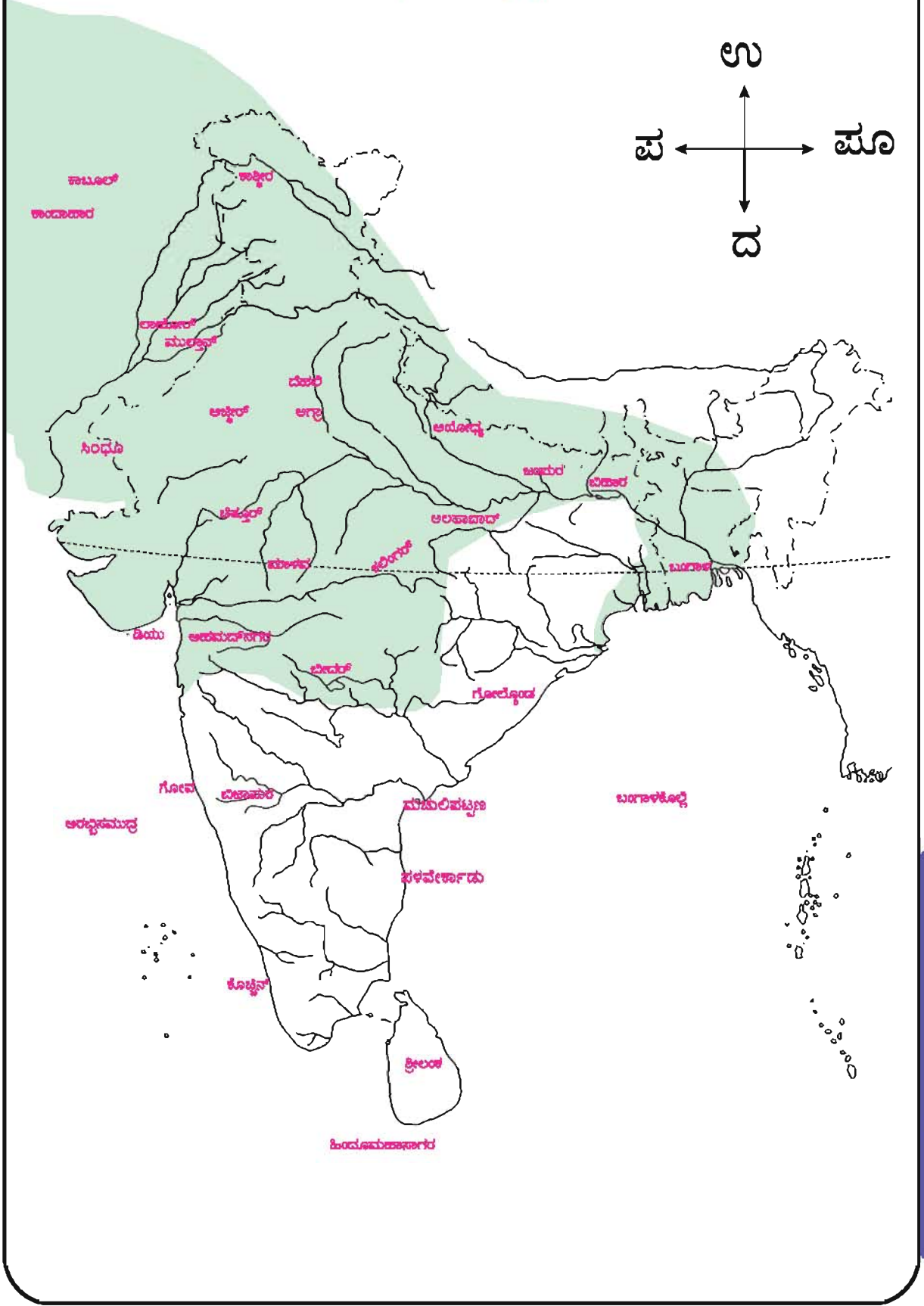
ನಂತರ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬೈರಾಂಖಾನ್‌ನ ಆಡಳಿತವು ನಡೆಯಿತು. ಅಕ್ಬರ್ ನಿಜವಾದ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಲು ಬಯಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬೈರಾಂಖಾನ್‌ನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಕ್ರಿ.ಶ. 1560 ರಲ್ಲಿ ಬೈರಾಂಖಾನ್‌ನನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಮೆಕ್ಕಾ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬೈರಾಂಖಾನ್ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅನಂತರ ಅಕ್ಬರನ ಸಾಕು ತಾಯಿ ಮಹಂಅನಗಳು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಅಂತಃಪುರ ಸರಕಾರದ ಕಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಹಮ್ ಅನಗಾಳ ಮಗ ತನ್ನ ಮಹಮ್ ಅದಂಖಾನನನ್ನು ರಾಜನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದುದರಿಂದ ಅಕ್ಬರ್ ಅವನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಮಗನ ಸಾವಿನಿಂದ ಮಹಮ್ ಅನಗಾಳು ಮನನೊಂದು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅನಂತರ ಅಕ್ಬರ್ ನಿಜವಾದ ಆಡಳಿತಗಾರನಾದನು.

ಇತರ ವಿಜಯಗಳು

ಅಕ್ಬರ್ ಅನೇಕ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಮಾಳವ ಮತ್ತು ಚುನಾರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಕ್ಬರನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ಅಂಬರ್ (ಜೈಪುರ)ನ ರಾಜ ಬಿಹಾರಿಮಲ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಕ್ಬರ್‌ನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಇವರಿಗೆ ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನು ಜನಿಸಿದನು. ರಜಪೂತರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಗೊಂಡಾವನವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಣಿ ದುರ್ಗಾವತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಬಿಕನೀರ್, ಜೈಸಲ್ಮಾರ್ ಮತ್ತು ಜೋದ್‌ಪುರಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಕ್ಬರನ

ಅಕ್ಕರನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ
ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಫಫಾನಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದವರೆಗೂ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಗೋಲೊಂಡದವರೆಗೂ ಹರಡಿದ್ದಿತು.

ಅಕ್ಷರನ ರಜಪೂತ ನೀತಿ

ವೀರತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ರಜಪೂತರೊಡನೆ ಅಕ್ಷರ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಜೈಪುರದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಜೋದ್ಹಾಯಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಬಿಕನೀರ್ ಮತ್ತು ಜೈಂಪುರ್ ಸಲ್ತನ್ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಮದುವೆಯಾದನು. ಅಕ್ಷರನು ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ ರಜಪೂತರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ರಾಜಮಾನ್ಸಿಂಗ್, ರಾಜ ಭಗವಾನ್‌ದಾಸ್, ರಾಜತೋದರ ಮಲ್ ಮತ್ತು ಬೀರಬಲ್ ಮುಂತಾದವರುಗಳಿಗೆ ಉನ್ನತ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅಕ್ಷರ ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲದವರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಹಕಾರ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು 'ಜೆಸಿಯಾ' ಮತ್ತು ಯಾತ್ರಾ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು.

ದಖನ್ ನೀತಿ

ದಖನ್‌ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅಕ್ಷರ ದಖನ್ ವಿರುದ್ಧ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡನು. ಅಹಮದ್ ನಗರವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಚಾಂದಬೀಬಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆ ನಗರವನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಬೀರಾರ್ ಮತ್ತು ಖಾಂದೇಶ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಹ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಅಕ್ಷರನು ವಿದ್ಯಾವಂತನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದನು. ರಾಜಾತೋದರ ಮಲ್ಲನು ಭಾಗವತ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದನು. ಅಬುಲ್ ಫಜಲ್ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಹೋದರ ಅಬುಲ್ ಫೈಜಿ ರವರು ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಪರ್ಷಿಯನ್

ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಅಬುಲ್‌ಫಜಲ್ 'ಅಕ್ಷರ ನಾಮ' ಮತ್ತು 'ಅಯಿನಿ-ಅಕ್ಷರ', ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದನು.

ಅಬುಲ್ ಫೈಜಿ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದನು. ತಾನ್‌ಸೇನ್ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತಗಾರನಾಗಿದ್ದು ಇವನು ಅಕ್ಷರನ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದನು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ

ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ

ಅಕ್ಷರ ಒಬ್ಬ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರನ ತಂದೆ ಒಬ್ಬ ಸುನ್ನಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಆದರೆ, ಇವನ ತಾಯಿ ಷಿಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅಕ್ಷರನ ಪೋಷಕನಾದ ಬೈರಾಂಖಾನ್ ಷಿಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅಕ್ಷರನ ಗುರು ಷೇಖ್ ಮುಬಾರಕ್ ಒಬ್ಬ ಮೃದು ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿದ್ದು ಅವನು ಸಹ ಷಿಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಕ್ಷರನು ಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1575 ರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ (ಮಸೀದಿ) ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಹಲವಾರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡರುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದನು. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರ "ಅನುಲ್ಲಂಘನೀಯ ಆಜ್ಞೆ" ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅಕ್ಷರ ತನ್ನನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡನೆಂದೂ, ರಾಜನೆಂದೂ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1582 ರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ (ದೈವಿಕ ಮತ) ಎಂಬ ಹೊಸಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಈ ಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದಾಗಿದೆ. ಈ ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದುದಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಷರನು ಯಾರನ್ನು ಈ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರುವಂತೆ ಬಲವಂತಪಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರನ ಮರಣದ ನಂತರ ಈ ಧರ್ಮವು ನಶಿಸಿ ಹೋಯಿತು.

ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ-ಅಕ್ಷರನ
ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಸಂಕೇತ

ಅಕ್ಬರನ ಭೂ ಕಂದಾಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಅಕ್ಬರನ ಭೂ ಕಂದಾಯ ಸುಧಾರಣೆಯು ಷೇರ್‌ಷಾನ ಭೂಕಂದಾಯದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿತು. ರಾಜಾತೋದರ ಮಲ್ಲ ಅಕ್ಬರನ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ರಾಜ ತೋದರ ಮಲ್ಲನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಷೇರ್‌ಷಾನ ಭೂ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ 1/3 ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ದವಸಧಾನ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗಲೀ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಾಲವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಸುಲಭ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ರೈತರಿಗೂ ಭೂ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ರೈತರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಭೂ ಕಂದಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಮನ್ನಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ

ಮನ್ನಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಗೆ ತಳಹದಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಪರ್ಷಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಬರ್ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡನು. **ಮನ್‌ಸಬ್** ಎಂದರೆ **ದರ್ಜೆ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಣಿ** ಎಂದರ್ಥ. ಮನ್ನಬ್ದಾರರು ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ತಾವೇ ಯುದ್ಧ ವೀರರುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಅಕ್ಬರನ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿತು. ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ನಶಿಸಿತು.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಅಕ್ಬರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಬಹಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅಕ್ಬರನು ಪತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿಯನ್ನು ಗುಜರಾತಿನ ವಿಜಯದ

ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಬುಲಂದ್ ದರ್‌ವಾಜ ಎಂಬ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರವು ಅತೀ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಬರ್ ಅಕ್ಬರಿ-ಮಹಲ್, ಜಹಾಂಗೀರಿ ಮಹಲ್, ಪಂಚ ಮಹಲ್, ಜೋದ್ದಾಯಿ ಅರಮನೆ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಮೃತಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ವೈಕಿತ್ತ

ಸುಮಾರು 50 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಅಕ್ಬರ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1605ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ 63ನೇ ವಯಸಿನಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಅಕ್ಬರ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕ ಅಕ್ಬರ್ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಹಾಂಗೀರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1605 - ಕ್ರಿ.ಶ. 1627)

ಅಕ್ಬರನ ಮರಣಾನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ **“ಸಲೀಂನು ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್ ಜಹಾಂಗೀರ್ ಅಥವಾ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವನು”** ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1605 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಭಾರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದನು. ಜಹಾಂಗೀರ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಯುವರಾಜ ಖುಸ್ರು ತಂದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದನು. ಐದನೇ ಸಿಖ್ ಗುರುವಾದ ಗುರು ಅರ್ಜುನ್ ದೇವ್ ಇವನಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿದನು. ಆದರೆ, ಜಹಾಂಗೀರನಿಂದ ಖುಸ್ರುವು ಸೋಲಲ್ಪಟ್ಟು ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದನು. ಅನಂತರ ಕುರುಡನನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸಿಖ್ಖರ ಧರ್ಮಗುರು ಅರ್ಜುನ್‌ದೇವ್ ಸಹ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಿಖ್ಖರ ಮತ್ತು ಮೊಗಲರ ನಡುವೆ ಒಡಕುಂಟಾಗಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳೆಸಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಆಗಮನ

ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಪರವಾಗಿ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿ **ವಿಲಿಯಂ ಹಾಕಿನ್ಸ್** ಮತ್ತು **ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ** ಇವರುಗಳು ಮೊಗಲರ

ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1615 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಜಹಾಂಗೀರನಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಿಂದ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಜಹಾಂಗೀರ್ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೇಧಾವಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಬರಹಗಾರ. ಅವನು ತನ್ನ ಆತ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು **ತುಜುಕ್-ಇ-ಜಹಾಂಗೀರಿ** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಅವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇವನು ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದನು.

ನ್ಯಾಯ

ಜಹಾಂಗೀರ್ ನ್ಯಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಜಹಾಂಗೀರ್ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ **'ನ್ಯಾಯದ ಗಂಟೆ'** ಎಂಬ ಹೊಸ ನ್ಯಾಯ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದನು.

ನ್ಯಾಯದ ಗಂಟೆಯು ಆಗ್ರಾದ ಶಬರ್ಜ್ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಯಮುನ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಕಲ್ಲಿನ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ನ್ಯಾಯ ಬಯಸುವವರು ಆ ನ್ಯಾಯದ ಗಂಟೆಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಯ ಗಮನ ಸೆಳೆದು ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದ ಗಂಟೆಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಅರಸನು ಯಾರು ?

ನೂರ್‌ಜಹಾನ್

ಮೊಗಲರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನೂರ್‌ಜಹಾನ್ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇವಳು ಮಿರ್ಜಾ ಗಿಯಾಸ್ ಬೇಗಂನ ಮಗಳು. ಇವಳ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಮೆಹರುನ್ನೀಸಾ ಇವಳು ಅತ್ಯಂತ ರೂಪಲಾವಣ್ಯವತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇವಳು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಷೇರ್ ಅಫಘನ್ ಎಂಬುವರನ್ನು

ಮದುವೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಪತಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1611 ರಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ನೂರ್‌ಜಹಾನ್‌ಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ಜಹಾಂಗೀರನು ಮೆಹರುನ್ನೀಸಾ **"ನೂರ್‌ಮಹಲ್"** (ಅರಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ) ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಳು. ನಂತರ ಇವಳನ್ನು ನೂರ್‌ಜಹಾನ್ ಅಥವಾ **"ಎಶ್ವಜ್ಯೋತಿ"** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಇವರು ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ದಯಾಪರಳೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಜಹಾಂಗೀರನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ನಿಜವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೂರ್‌ಜಹಾನ್‌ಳೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕ್ರಿ.ಶ.1611 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1626 ರವರೆಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಮೊಗಲರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **'ನೂರ್‌ಜಹಾನಳ ಕಾಲ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಮರಣದ ನಂತರ ನೂರ್‌ಜಹಾನ್ ತನ್ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಇವಳು ಕ್ರಿ.ಶ. 1645 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಳು.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಆಡಳಿತಗಾರ್ತಿ ಯಾರು?

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನು ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಕರುಣಾಮಯಿ ಮತ್ತು ಉದಾರ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀನಗರದಲ್ಲಿ ಶಾಲಿಮರ್ ಮತ್ತು ನಿಷಾತ್ ಎಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದಿತು. ಅವನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಕಟ್ಟಡಗಳೆಂದರೆ, ಸಿಕಂದರಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಅಕ್ಬರನ ಸಮಾಧಿ, ಆಗ್ರಾದ ಬಳಿ ನೂರ್‌ಜಹಾನ್‌ಳ ತಂದೆ ಇತಿಮದ್-ಉದ್-ದೌಲ ನ ಸಮಾಧಿ, ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಮಸೀದಿ ಇವುಗಳಾಗಿವೆ. ಜಹಾಂಗೀರನು ಕಲೆ, ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇವು ಮುಖ್ಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಷಾಜಹಾನ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1628 - ಕ್ರಿ.ಶ. 1658)

ಷಾಜಹಾನ್ ಜಹಾಂಗೀರನ ಮಗನು ಅವನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಖುರ್ರಂ. ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1592 ರಲ್ಲಿ

ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನ ತಾಯಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಜಹಾಂಗೀರನ ಮರಣದ ನಂತರ ನೂರ್‌ಜಹಾನ್ ತನ್ನ ಅಳಿಯ ಷಹ್ರಿಯಾರ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಲು ಬಯಸಿದಳು. ಆದರೆ, ಯುವರಾಜ ಖುರ್ರಂನ ಮಾವನಾದ ಆಸಿಫ್ ಖಾನ್ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನೂರ್‌ಜಹಾನ್ ಮತ್ತು ಷಹ್ರಿಯಾರ್ ಇವರುಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಮೊಗಲ್ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿದಳು. ಖುರ್ರಂ **‘ವಿಶ್ವದ ಅರಸ’** - ಷಾಜಹಾನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

ವಿಜಯಗಳು

ಷಾಜಹಾನ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಹೂಡಿದನು. ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಮಹಬತ್‌ಖಾನ್‌ನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಅಹಮದ್ ನಗರವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಕ್ರಿ.ಶ. 1636 ರಲ್ಲಿ ದಖನ್ ಕಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು. ಕಾಂದಾಹಾರ್‌ನ್ನು ಪುನಃ ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡು ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಿದನು. ಈ ಸೋಲು ಮೊಗಲರ ಸೈನ್ಯದ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಷಾಜಹಾನ್‌ನು ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಗೋಲ್ಕೊಂಡಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ದಖನ್ನಿನ ಗವರ್ನರಾಗಿ ತನ್ನ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾದ ಔರಂಗಜೇಬನನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದನು.

ಮೊಗಲರ ಕಾಲ : ಸುವರ್ಣ ಯುಗ

ಷಾಜಹಾನ್‌ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವನ್ನು **‘ಮೊಗಲರ ಸುವರ್ಣ ಯುಗ’** (The Golden Age of the Mughals) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಮೊಗಲರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಷಾಜಹಾನ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರ ಕೀರ್ತಿಯು ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಿತು. ಇವನ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವವಾದ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಡತನವು ಇದ್ದಿತೆಂದು ವಿದೇಶಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲವನ್ನು ‘ಸುವರ್ಣ ಯುಗ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ?

ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯ ರಾಜಕುಮಾರ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಷಾಜಹಾನ್‌ನನ್ನು **‘ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯ ರಾಜಕುಮಾರ’** ಮತ್ತು **‘ಅಭಿಯಂತರ ರಾಜ’** (Engineer King) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಷಾಜಹಾನ್ ತಾನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಂಪು ಅಮೃತ ಶಿಲೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಿಳಿಯ ಅಮೃತ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದನು. ಇವನು **‘ಷಾಜಹಾನ್‌ಬಾದ್’** ಎಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿನ ಸೆಳೆಯುವ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ಕೋಟೆಯು ಸುಂದರವಾದ ರಂಗ್ ಮಹಲ್, ಮೋತಿ ಮಹಲ್, ದಿವಾನ್-ಇ-ಆಮ್ ಮತ್ತು ದಿವಾನ್-ಇ-ಖಾಸ್ ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದರು.

ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ

ಷಾಜಹಾನ್‌ನು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ **ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ**ಯನ್ನು ಬಿಳಿಯ ಅಮೃತ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಜ್ ಮಹಲ್

ಪ್ರಪಂಚದ ಅದ್ಭುತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ತಾಜ್‌ಮಹಲ್‌ನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಯು ಷಾಜಹಾನ್‌ನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ಮೊಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಷಾಜಹಾನ್ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿ ಮಮ್ತಾಜ್ ಮಹಲಳ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ಕಟ್ಟಡವು ಅಮೃತ ಶಿಲೆಗಳ ಕನಸಿನ ಲೋಕವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ **ಉಸ್ತಾದ್-ಇಸಾ** ಎಂಬುವವನು ಇತರ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದನು. ಸುಮಾರು 22 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸತತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷ (ಸುಮಾರು

3 ಕೋಟಿ) ರೂಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿ ಈ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ. ಷಾಜಹಾನ್ ಮೋತಿ ಮಸೀದಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ತಾಜ್ ಮಹಲ್

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಹಾಂಗೀರನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದೇಶದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲು, ಪಚ್ಚೆ, ವಜ್ರ, ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೋಹಿನೂರ್ ವಜ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದನು. ಈ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಇಂದು ಮತ್ತು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅಚ್ಚ ಹಸುರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನವು ಮೊಗಲರ ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರ್ಶಿಯಾದ ದಾಳಿಕೋರನಾದ ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಕ್ರಿ.ಶ. 1739 ರಲ್ಲಿ ಪರ್ಶಿಯಾಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

ಈಗ ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನವು ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ಷಾಜಹಾನನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಇವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಷಾಜಹಾನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1657 ರಲ್ಲಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ

ಒಳಗಾದನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಪುತ್ರರು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮರೆತು ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಷಾಜಹಾನನ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾದ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1658 ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1666 ರವರೆಗೆ ಷಾಜಹಾನ್ ಗೃಹಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದದೆಯೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಷಾಜಹಾನ್ ಅತೀ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರವಾಸಿ ಬೆರ್ನಿಯರ್, ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ರವಾಸಿ ಟ್ರಾ ವರ್ನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಇಟಲಿಯ ಪ್ರವಾಸಿ ಮನುಸಿ ಎಂಬುವವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಷಾಜಹಾನನ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಔರಂಗಜೇಬ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1658 - ಕ್ರಿ.ಶ. 1707)

ಔರಂಗಜೇಬನು ಮೊಗಲರ ಕೊನೆಯ ಹಾಗೂ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಷಾಜಹಾನ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1657 ರಲ್ಲಿ ಷಾಜಹಾನನು ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ನಾಲ್ವರು ಪುತ್ರರಾದ ದಾರಾಘೋ, ಷಾಶುಜಾ, ಔರಂಗಜೇಬ್ ಮತ್ತು ಮುರಾದ್ ಇವರ ನಡುವೆ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ದಖನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಔರಂಗಜೇಬ್ ದೆಹಲಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ತನ್ನ ಮೂವರು ಸಹೋದರರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಷಹಜಹಾನನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಅಲಂಗೀರ್ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1658 ರಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾದನು.

ಔರಂಗಜೇಬ್

ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ

ಔರಂಗಜೇಬನು ಒಬ್ಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಕ್ತಿವುಳ್ಳ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುನ್ನಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಕುರಾನ್' ನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ತಪ್ಪದೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುನ್ನಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಂಗಡದಲ್ಲದವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸಿದನು. ಇವನು ಮುಸ್ಲಿಂಯೇತರರಿಗೆ ಜೆಸಿಯಾ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರಯಾತ್ರಾ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಿಧಿಸಿದನು. ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ರಾಜಪದವಿಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದನು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇವನು ರಜಪೂತರು, ಜಾಟರು, ಸತ್ನಾಮಿಯರು, ಸಿಖ್ಖರು ಮತ್ತು ಮರಾಠರು ಔರಂಗಜೇಬನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಔರಂಗಜೇಬ್ ಇವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ ಹೋಲಿಸಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಔರಂಗಜೇಬ್ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರು

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಡಳಿತದ ನಂತರ ಮೊಗಲರು ಸಿಖ್ಖರುಗಳೊಡನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಔರಂಗಜೇಬನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಿಖ್ಖರ ಒಂಬತ್ತನೇ ಗುರುವಾದ ತೇಜ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಮೊಗಲ್ ರಾಜರ ಹಿಂದೂ ಮತ ವಿರೋಧ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಅವನು ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಸಿಖ್ ಗುರುವನ್ನು ದೆಹಲಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸಲು ಬಲವಂತ ಪಡಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಗುರು ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್‌ರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಈ

ಕೃತ್ಯವು ಸಿಖ್ಖರನ್ನು ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತಗೊಳಿಸಿತು. ನಂತರ ಹತ್ತನೇ ಸಿಖ್ಖರ ಗುರುವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಗುರುಗೋವಿಂದ ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕೊಲೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೊಗಲರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಖಾಲ್ಸಾ (ಸಿಖ್ಖರ ಸೈನಿಕ ಸಂಘಟನೆ) ಎಂಬ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊಗಲರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವ ಪಣತೊಟ್ಟು ಔರಂಗ ಜೇಬನ ಅಂತ್ಯದ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಹೋರಾಡಿದರು.

ಸಿಖ್ಖ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು ?

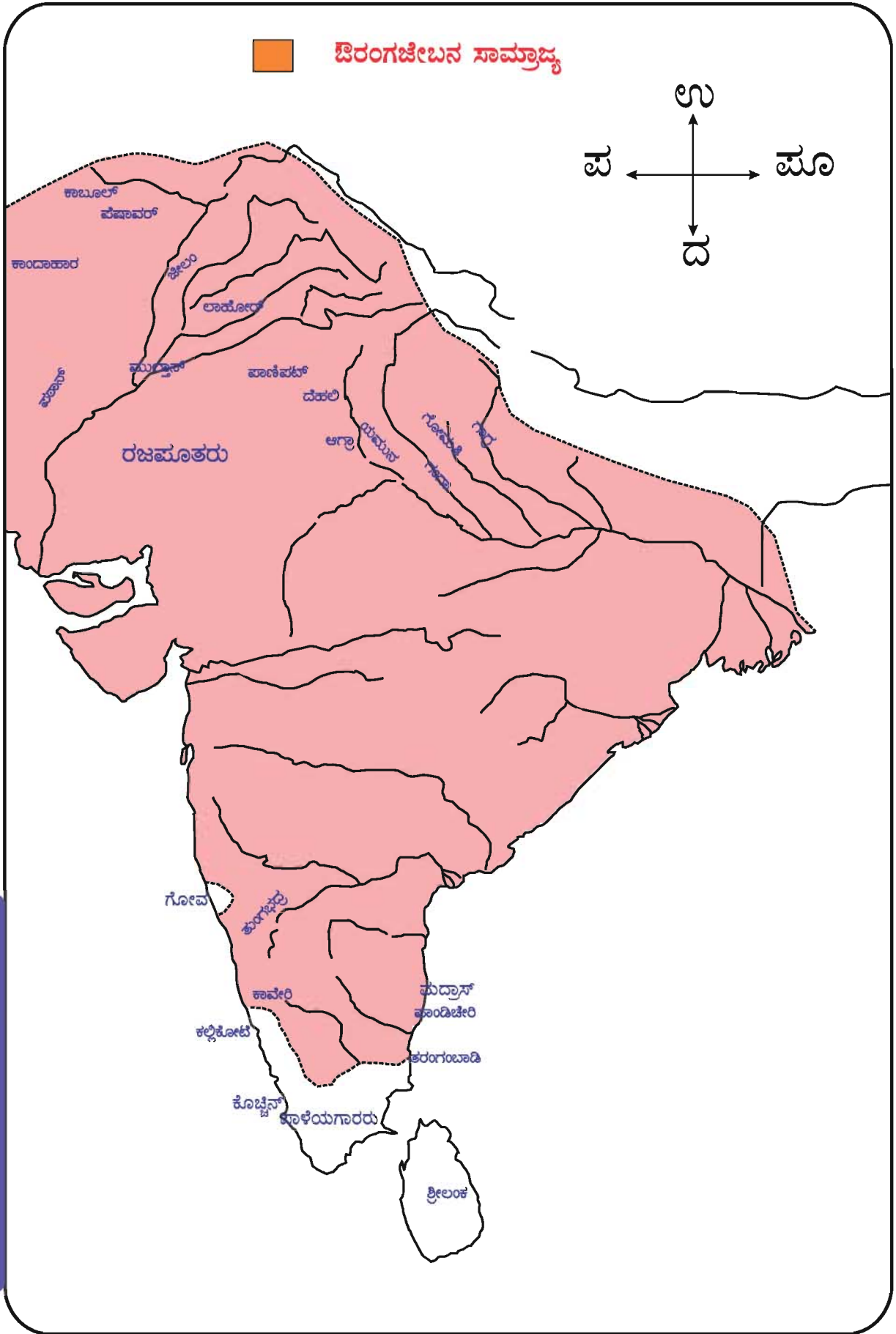
ಖಾಲ್ಸಾ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿರುವ 5 'K' ಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಔರಂಗಜೇಬ ಮತ್ತು ಮರಾಠರು

ಮರಾಠರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಯಕ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ದಖ್ಖನ್ನಿನ ಗವರ್ನರಾದ ಶಯಿಸ್ತಾ ಖಾನ್‌ನನ್ನು ಔರಂಗಜೇಬನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಶಯಿಸ್ತಾ ಖಾನ್ ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಬಿಡಾರ ಹೂಡಿದ್ದಾಗ ಶಿವಾಜಿಯು 400 ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ಪೂನಾಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮೊಗಲರ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಶಹಿಸ್ತಾಖಾನ್ ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪೂನಾದಿಂದ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದನು. ಓಡಿ ನಂತರ ರಜಪೂತ ನಾಯಕ ಜೈಯಾಸಿಂಗ್ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಿ ಮರಾಠರೊಡನೆ ಶಾಂತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಳಿಕ ಶಿವಾಜಿಯು ಮೊಗಲ್ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಮೊಗಲ್ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಔರಂಗಜೇಬನು ಅವನನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಅವನು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಮೊಗಲರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು.

ದಖ್ಖನ್ ನೀತಿ

ಔರಂಗಜೇಬ್ ಸುಮಾರು 25 ವರ್ಷಗಳು ದಖ್ಖನ್ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆದನು. ಇದರಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಯನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ನೋಡಬೇಕಾದ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೊಳಗಾದನು. ನಿರಂತರವಾದ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಖಜಾನೆ ಖಾಲಿಯಾಯಿತು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲು ವೈರಿಗಳು ಆವರಿಸಿ ಕೊಂಡರು. **ದಖ್ಖನ್ನಿನ ಹುಣ್ಣು** ಔರಂಗಜೇಬನನ್ನು ದಹಿಸಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.1707 ರಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಔರಂಗಜೇಬನ ಕಠಿಣ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಅಪನಂಬಿಕೆ ಗುಣ, ದಖ್ಖನ್ನಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದುದು ಇವುಗಳು ಅವನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ಬಾಬರ್‌ನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲಿಷ್ಠ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಿತು. ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಗೆ ಔರಂಗಜೇಬನ ಪಾಲು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಔರಂಗಜೇಬ್ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಮುಸ್ಲೀಂನಾಗಿದ್ದರೂ, ಉತ್ತಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ವಿಫಲನಾದುದರಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಮೊಗಲರ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ

ಮೊಗಲರ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿದ್ದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ನೆರಳು ಅಥವಾ ದೇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಜನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವಿತ್ತು. ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ವಜೀರ್ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದನು.

ಪ್ರಾಂತೀಯ ಆಡಳಿತ

ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು 'ಸುಭಾಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ 'ಸುಭಾಗ'ವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವವರನ್ನು '**ಸುಭೇದಾರ್**' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಕ್ಬರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು 15 ಸುಭಾಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಸುಭೇದಾರ್ ಸಿವಿಲ್ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸುಭಾಗಳು ಹಲವಾರು ಸರ್ಕಾರಗಳಾಗಿ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪೌಜುದಾರ ದಳವಾಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಗಣಗಳಾಗಿ (ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು). ಗ್ರಾಮವು ಆಡಳಿತದ ಕೊನೆಯ ಘಟಕವಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮೀಣಿಯು ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು - ಸುಭಾಗಳು - ಸರ್ಕಾರಗಳು - ಫರ್ಗಾಣಗಳು - ಗ್ರಾಮಗಳು

ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಭೂಕಂದಾಯವು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಆದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜತೋದರ ಮಲ್ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಷೇರ್‌ಷಾನ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದನು. ಷೇರ್‌ಷಾನ ಭೂಕಂದಾಯದ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಅಕ್ಬರ್ ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಅಕ್ಬರನು "**ಜಪ್ತಿ**" ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. **ಷೇರ್‌ಷಾನನು ಅಕ್ಬರನ ಮೂನ್ನೂಚಕ** ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ 3 ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಯದಲ್ಲಿ 1/3 ಭಾಗ ಭೂ ಕಂದಾಯವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರೈತರು ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರೈತರೊಡನೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ನೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಸೇನಾಡಳಿತ

ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವು ಕಾಲಾಳುಪಡೆ, ಅಶ್ವದಳ, ಗಜದಳ ಮತ್ತು ಪಿರಂಗಿ ದಳಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವದಳವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತ್ತು. ಅಕ್ಬರ್ ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಮನ್‌ಸಬ್ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಣಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಾನ ಎಂದರ್ಥ. ಮನ್‌ಸಬ್ದಾರರು 10 ರಿಂದ 10,000 ದವರೆಗೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವರುಗಳು ಕಾಲಾಳು ಪಡೆಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು. ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಿಂದ ಇವರು ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ

ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಕಾನೂನಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಮುಖ್ಯ ಖಾಜಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥವಾದ ಕುರಾನಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪರಾಧಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೈಕಾಲುಗಳಂತಹ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ಮೊಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಮಹಾ ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ರಾಜಧಾನಿ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜರುಗಳಿಂದ ದಂಗೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಒಡೆದು ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕರತ್ವದ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಯುವರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅರಾಜಕತೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಔರಂಗಜೇಬನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಔರಂಗಜೇಬನ ಮರಣಾನಂತರ ಆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಭಿದ್ರವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದ್ದ ಮೊಗಲ್ ಸೈನ್ಯವು ಕಾಲಾನಂತರ ಬಲಹೀನವಾಯಿತು. ಸೈನಿಕರು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚಿಂತಿಸದೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಗವನಹರಿಸಿದುದರಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಭಿದ್ರವಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧ ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮರಾಠರು ಶಿವಾಜಿಯ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಔರಂಗಜೇಬನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಯು ಅವರುಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿಸಿತು. ಮರಾಠರ ಏಳ್ಗೆಯು ಮೊಗಲರುಗಳ ಕ್ಷೀಣಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿತು.

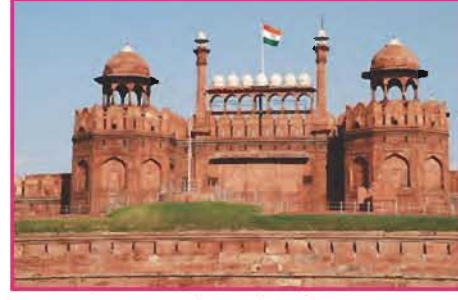
ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟು, ರಾಜಕೀಯ ಲಾಭ ಪಡೆದು ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದುದು ಮೊಗಲರುಗಳ ಅವನತಿಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿತು.

ಔರಂಗಜೇಬನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಯು ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅವನತಿಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇದು ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಸಿಖ್ಖರುಗಳನ್ನು ಮೊಗಲರ ವೈರಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ್ದ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದುದು ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಮತ್ತು ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯ ದಾಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಬಾಬರ್‌ನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಕ್ಬರ್‌ನಿಂದ ಸದೃಢಗೊಂಡಿದ್ದ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಔರಂಗಜೇಬನ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸ್ಥಿರಗೊಂಡು ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು.

ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿ - ಬುಲಂದ್ ದರ್‌ವಾಜ

ಕೆಂಪುಕೋಟೆ

ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿ - ಪಂಚ್ ಮಹಲ್

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧ ನಡೆದ ವರ್ಷ _____.
ಅ) ಕ್ರಿ.ಶ. 1536 ಆ) ಕ್ರಿ.ಶ 1526 ಇ) ಕ್ರಿ.ಶ. 1506
- 2) ಷೇರ್‌ಷಾನನ್ನು _____ ರ ಮೂನ್ನೂಚಕ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವರು.
ಅ) ಅಕ್ಬರ್ ಆ) ಹುಮಾಯೂನ್ ಇ) ಷಹಜಹಾನ್
- 3) _____ ರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯದ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.
ಅ) ಔರಂಗಜೇಬ್ ಆ) ಜಹಾಂಗೀರ್ ಇ) ಬಾಬರ್
- 4) ಗುರು ಅರ್ಜುನ್‌ದೇವ್ ಸಿಖ್ಖರ _____ ನೇ ಗುರುವಾಗಿದ್ದರು.
ಅ) ಐದನೇ ಆ) ಒಂಬತ್ತನೇ ಇ) ಹತ್ತನೇ

II) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

- 1) ಹುಮಾಯೂನ್ ಎಂದರೆ _____.
- 2) ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರನಿಂದ ಸೋಲಲ್ಪಟ್ಟವನು _____.
- 3) _____ ರ ಕಾಲವನ್ನು ಮೊಗಲರ ಕಾಲದ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- 4) ತಾನ್‌ಸೇನ್ _____ ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ರಾಣಾಸಂಗ	1582
2) ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ	ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ
3) ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಕದನ	ಮೇವಾರದ ರಾಜ
4) ರಾಜಾ ತೋದರ ಮಲ್	1556

IV) ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1) ಕಣ್ಣಾ ಕದನವು ಯಾವಾಗ ನಡೆಯಿತು ?
- 2) ಜಹಾಂಗೀರನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ?
- 3) ಅಕ್ಬರನ ಪೋಷಕ ಯಾರು ?
- 4) “ವಿಶ್ವಜ್ಯೋತಿ” ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುವರು ?

V) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1) ಬಾಬರ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದನು ?
- 2) ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೂರ್‌ಜಹಾನಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- 3) ಷೇರ್‌ಷಾನ ನಾಣ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- 4) ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1) ಯಾರ ಕಾಲವನ್ನು “ಮೊಗಲರ ಕಾಲದ ಸುವರ್ಣ ಯುಗ” ಎಂದು ಕರೆಯುವರು? ಏಕೆ?
- 2) ಮೊಗಲರ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

VII) ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.

- 1) ಮೊಗಲರ ಕಾಲದ ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಲ್ಬಂನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.

VIII) ಭೂಪಟ

- 1) ಭಾರತದ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅವನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
- 2) ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಅವನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- 1) ಬಾಬರ್‌ನಿಂದ ಔರಂಗಜೇಬನವರೆಗೆ ದೆಹಲಿಯನ್ನಾಳಿದ ಅರಸರುಗಳ ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಲ್ಬಂ ಒಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.
- 2) ಮೊಗಲ್ ವಂಶಾವಳಿಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.
- 3) ಮೊಗಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲರೇಖೆಯೊಂದನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.
- 4) ತಾಜ್‌ಮಹಲ್ ವಿಶ್ವದ ಅದ್ಭುತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- 5) ಮೊಗಲರ ಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ.
- 6) ಔರಂಗಜೇಬನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸಹಿಷ್ಣು ನೀತಿಯೇ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅವನತಿ ಹೊಂದಲು ಕಾರಣ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಾದಿಸಿ,

2. ಮರಾಠರು

ದಖನ್ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನರನ್ನು “ಮರಾಠರು” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಾಠ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದ ಜನರಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ದಖನ್‌ನನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಷಿಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅರಸರಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಕೋಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವಿರೋಧಿಗಳಿಂದ ಸೂಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮರಾಠರಿಗೆ ನೀಡಿದವು. “ಗೊರಿಲ್ಲಾ” ಎಂಬ ಯುದ್ಧ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮರಾಠರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

“ಗೊರಿಲ್ಲಾ” ಯುದ್ಧಪದ್ಧತಿ ಎಂಬುದು “ಕ್ರಮಬದ್ಧವಲ್ಲದ ಯುದ್ಧಪದ್ಧತಿ” ಆಗಿದೆ. ಮರಾಠರು ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ದಿಢೀರನೆ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಮುಸ್ಲಿಮರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಪಂಥವು ಮರಾಠರಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ನಾಯಕರಾದ ತುಕಾರಾಂ, ರಾಮದಾಸ್, ಏಕ್‌ನಾಥ್ ಮತ್ತು ವಾಮನ್ ಪಂಡಿತ ಮೊದಲಾದವರು ದೇವರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಲವಾದ ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದರು. ಇವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮೊಗಲರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಮುಂದಾದರು.

ಶಿವಾಜಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1627 – ಕ್ರಿ.ಶ. 1680)

ಶಿವಾಜಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ. 1627 ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಶಿವನೇರಿದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನ ತಂದೆಯಾದ ಷಾಜಿಬೋನ್ಸ್ಲೆ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನ ಬಳಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ತಾಯಿ ಜೇಜಾಬಾಯಿ. ಷಾಜಿಬೋನ್ಸ್ಲೆ ತುಕಾಬಾಯಿ ಎಂಬುವವಳನ್ನು ಎರಡನೇ ಮದುವೆಯಾದುದರಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಹೆಂಡತಿ

ಜೇಜಾಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗನಾದ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆದರೂ, ಗುರು ದಾದಾಜಿ ಕೊಂಡದೇವ್ ಶಿವಾಜಿಯ ಪೋಷಕರಾದರು. ಇವರು ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಪೋಷಿಸಿದರು. ಶಿವಾಜಿಯು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ದೈವಭಕ್ತಳಾದ ಇವನ ತಾಯಿಯು ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ಇವನ ಗುರು ಕುದುರೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು.

ಶಿವಾಜಿ

ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಶಿವಾಜಿಯು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವಹಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಪುರಂದರಘಡ, ರಾಯಘಡ, ತೋರಣ ದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ್ ಮುಂತಾದ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1646 ರಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನ

ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನು, ಅಫಜಲ್‌ಖಾನ್ ಎಂಬುವವನು

ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಜೀವಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಅಥವಾ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿಯೇ ತರುವಂತೆ ಕ್ರಿ.ಶ.1659 ರಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಫಜಲ್‌ಖಾನನ ತಂತ್ರವನ್ನು ಶಿವಾಜಿಯು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಸರಿಯಾದ ರಕ್ಷಣೆಯೊಡನೆ ಹೊರಟನು. ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಅಫಜಲ್‌ಖಾನ್ ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಫಜಲ್‌ಖಾನ್ ಶಿವಾಜಿಯ ಕತ್ತನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಶಿವಾಜಿಯು ತನ್ನ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹುಲಿಯ ಉಗುರಿನಿಂದ ಅಫಜಲ್‌ಖಾನ್‌ನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಇದರಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯ ಹಿರಿಮೆಯೂ, ಕೀರ್ತಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಯಿತು.

ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಮೊಗಲರು

ಮೊಗಲರ ಅರಸನಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1660 ರಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ತನ್ನ ದಖ್ಖನ್ ಸೇನಾಪತಿ ಶಯಿಸ್ತಖಾನ್‌ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಶಯಿಸ್ತಖಾನ್ ಪೂನಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಶಿವಾಜಿಯು ಅವನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ಮದುವೆ ತಂದದವರಂತೆ ಮಾರು ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಶಯಿಸ್ತಖಾನ್ ತಂಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಆಗ ಶಯಿಸ್ತಖಾನ್ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು ಶಿವಾಜಿಯು ಅವನನ್ನು ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದನು. ಆದರೆ, ಶಯಿಸ್ತಖಾನ್ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಬೆರಳುಗಳು ತುಂಡರಿಸ್ವಟ್ಟವು.

ಔರಂಗಜೇಬನು, ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ರಾಜಾ ಜೈಸಿಂಗ್‌ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಮೊಗಲರ ಸೈನ್ಯವು ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲು ತಯಾರಾದನು. ಇವನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1665 ರಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಂತೆ ಶಿವಾಜಿಯು ಔರಂಗಜೇಬನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಕ್ರಿ.ಶ.1666 ರಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಾಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯು ಅವಮಾನಿತಗೊಂಡು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಶಿವಾಜಿಯು ಹಣ್ಣಿನ

ಗೂಡೆಯೊಂದರ ಮೂಲಕ ಸೆರೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಔರಂಗಜೇಬನಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಬಂಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು “ಬೆಟ್ಟದ ಇಲಿ” ಎಂದೂ “ದಖ್ಖನ್ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್” ಎಂದೂ ಕರೆದನು. ಶಿವಾಜಿಯು ಮೊಗಲರ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧಿಯಾದನು. ಇದಾದ ನಂತರ ಶಿವಾಜಿಯು ಹಲವಾರು ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದನು.

ಕ್ರಿ.ಶ.1674 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಘಡ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿಯ ಕಿರೀಟಧಾರಣೆ ಸಮಾರಂಭವು ನಡೆಯಿತು. ಶಿವಾಜಿಯು “ಭತ್ತಪತಿ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಈ ಕಿರೀಟಧಾರಣೆ ಸಮಾರಂಭದ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ (ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ) ಉದಯವಾಯಿತು. ಕಿರೀಟಧಾರಣೆ ಸಮಾರಂಭದ ನಂತರ ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಜಿಂಜಿ, ವೆಲ್ಲೂರು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮೈಸೂರು, ಕೊಂಕಣ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರೆಗೂ ಹರಡಿತು. ಶಿವಾಜಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ. 1680 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಘಡದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಶಿವಾಜಿಯ ಆಡಳಿತ

ಶಿವಾಜಿಯು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಡಳಿತಗಾರ. ಜನರ ಒಳಿತನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು 8 ಜನರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಅದು ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟ ದಿಗ್ಗಜರು - ನವರತ್ನಗಳು ಇದ್ದರು ?

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಒಂದು ಇಲಾಖೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವುಗಳು ಪರ್ಗಣಗಳಾಗಿಯೂ, ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿಯೂ

ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಶಿವಾಜಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು “ಸ್ವರಾಜ್ಯ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

1. ಪೇಶ್ವ (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ)
2. ಮಂತ್ರಿ (ಕ್ರಾನಿಕ್ಲರ್) ಆಸ್ಥಾನದ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ದಾಖಲು
3. ಸಚಿವ (ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿ)
4. ಸುಮಂತ (ವಿದೇಶಾಂಗ ಮಂತ್ರಿ)
5. ಸೇನಾಪತಿ (ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿ) ಸೇನಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ
6. ಅಮಾತ್ಯ (ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿ)
7. ಪಂಡಿತ್ ರಾವ್ (ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡ)
8. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ (ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ)

ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ

ಶಿವಾಜಿಯು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದನು. ರೈತರೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು ನಿಗದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ (2/5) ಐದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಗವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲೋ, ಧಾನ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲೋ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಕ್ಷಾಮ ಮತ್ತು ತುರ್ತು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭೂಕಂದಾಯ ಯೋಜನೆಯು ಅಕ್ಬರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜತೋದರಮಲ್ ಅನುಸರಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಂಕಪದ್ಧತಿ, ವೃತ್ತಿತಿಗೆ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚೌದ್, ಸರ್‌ದೇಶ್‌ಮುಖಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕೆಲವು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ

ಶಿವಾಜಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಕಾನೂನುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತವು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯ್ತಿ ಸಭೆಗಳು

ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ‘ಪಟೇಲ’ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಎಲ್ಲಾ ಸಿವಿಲ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಸೇನಾಡಳಿತ

ಶಿವಾಜಿಯು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀರ ಹಾಗೂ ಸೇನಾ ದಳಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು. ಇವನು ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾದ ಶಾಶ್ವತ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದನು. ಇವನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಳುಪಡೆ, ಅಶ್ವದಳ, ಪಿರಂಗಿದಳ, ಗಜದಳ, ಒಂಟೆದಳ ಮತ್ತು ನೌಕಾದಳಗಳೂ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಅಶ್ವದಳವು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಸೇನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದವು. ಮರಾಠರ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು “ತಾಯಿ” ಯಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು.

ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೈನಿಕರು ಸತ್ತ ನಂತರ ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಸೇನಾ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೈನ್ಯವು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೦೪:೦೦ ರಿಂದ ೦೬:೦೦ ರ ವರೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುವುದು ಉಂಟುಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಆಜ್ಞೆಯಿದ್ದಿತು. ಸೈನಿಕರು ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ವಯೋವೃದ್ಧರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಶಿವಾಜಿಯು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದುದು ಇವನ ಮಹತ್ವಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಮರಾಠರಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ತನ್ನ

ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು.

ಶಿವಾಜಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಶಿವಾಜಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬಾಜಿಯು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ತಂದೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮಗನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಗೋಲ್ಕೊಂಡಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಔರಂಗಜೇಬನು ಸಾಂಬಾಜಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಾದ ಸಾಹುವನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದನು. ಸಾಂಬಾಜಿಯು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು. ಇದಾದ ನಂತರ ಶಿವಾಜಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ರಾಜಾರಾಮನು ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1700 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಮನ, ಮರಣಾ ನಂತರ ಅವನ ಪತ್ನಿ ತಾರಾಬಾಯಿ, ತನ್ನ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಗನಾದ ಎರಡನೇ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತಾನೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಮೊಗಲರ ರಾಜ ಔರಂಗಜೇಬನ ಮರಣಾ ನಂತರ ಮೊದಲನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಹುವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಆಂತರಿಕ ಯುದ್ಧ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಾರಾಬಾಯಿಯು ಸೋಲಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಾಹು ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1708 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಾಲಾಜಿವಿಶ್ವನಾಥ ಎಂಬುವವನು ಮೂಲ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಪೇಶ್ವೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಸಾಹು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶಿವಾಜಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪೇಶ್ವೆ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದರು. ಇವರುಗಳು ನಿಜವಾದ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿಯೂ ಕಂಡುಬಂದರು.

ಪೇಶ್ವೆಗಳು

ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು "ಪೇಶ್ವೆಗಳು" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಇದನ್ನು

ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1713 ರಿಂದ ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಪೇಶ್ವೆ ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ (ಕ್ರಿ.ಶ.1713 - ಕ್ರಿ.ಶ.1720)

ಮರಾಠರ ರಾಜ ಸಾಹುವಿನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ನಂತರ ಮೊದಲನೇ ಪೇಶ್ವೆಯಾಗಿ ಬಾಲಾಜಿವಿಶ್ವನಾಥ ಎಂಬುವವನು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಪ'ೇ ಶ್ವೆ ಪ' ದ' ವಿಂ'ಂ ನ'ಂ'ನು ವ'ಂ ಶ' ಪಾರಂಪರೆಯನ್ನಾಗಿಸಿದನು. ಚೌತ್ ಮತ್ತು ಸರ್‌ದೇಶ್‌ಮುಖಿ ಎಂಬ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಊಳಿಗ ಮಾನ್ಯ ಅರಸರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದನು. ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಿದನು. ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1720 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಪೇಶ್ವೆ ಬಾಜಿರಾವ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1720-1740)

ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಮಗನಾದ ಬಾಜಿರಾವ್ ಪೇಶ್ವೆಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಸಮರ್ಥ ಸೇನಾನಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದಾಗಿ ಪೇಶ್ವೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವಿಸ್ತರಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನನ್ನು ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಸ್ಸಿನ್, ಥಾನಾ ಮತ್ತು ಸಾಲೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1770 ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು.

ಪೇಶ್ವೆ ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.1740 - ಕ್ರಿ.ಶ.1761)

ಇವನು ಮೂರನೇ ಪೇಶ್ವೆ. ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1758 ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು. ಪಂಜಾಬನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಟಕ್ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1761 ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಆದರೆ, ಆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾಶವಾಯಿತು.

ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1761)

ಮರಾಠರು ಪಂಜಾಬನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವು ಅಫಘಾನಿನ ರಾಜನಾದ ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು 'ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು', ಫರ್ಷನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ರೋಹಿಲ್ ಖಂಡದ ಅರಸನಾದ ನಾಜಿಬ್-ಉದ್-ದೌಲಾ ಮತ್ತು ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ನವಾಬ ಷೂಜ-ಉದ್-ದೌಲರ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು. ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡೆದ ಪಾಣಿಪಟ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1761 ರಲ್ಲಿ ಸದಾಶಿವರಾಯನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದರು. ಇದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 3ನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸದಾಶಿವ ರಾಯನು ತನ್ನ ಪಿರಂಗಿ ದಳದ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಆದರೆ, ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ಮರಾಠರ ನಡುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧವು ಮರಾಠರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸೋಲಲ್ಪಟ್ಟರು. ಈ ಯುದ್ಧವು ಮರಾಠರ ವಿಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿತು. ಹಾಗೂ ಈ ಯುದ್ಧದ ಅಂತ್ಯವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಉದಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಮರಾಠರ ಸೋಲಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ಮರಾಠರ ಆಕ್ರಮಣ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯುವ ನೀತಿಯು ಅವರ ಸೋಲಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಮರಾಠರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಧರ್ಮದವರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ರಜಪೂತರು, ಜಾಟರು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರು ಮರಾಠರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿದರು. ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಮರಾಠರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಿತ್ತು.

ಮರಾಠರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಹಾಯಗಳು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಮರಾಠರ ನಾಯಕರು ಯಾವುದೇ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಸಮರ್ಥ ಪೇಶ್ವೆಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಇದು ಮರಾಠರ ಸೋಲಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿತಲ್ಲದೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಂತಸ್ತು ಕ್ಷೀಣಿಸಲು ದಾರಿಮಾಡಿತು.

ನಾದಿರ್ ಷಾ ನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1739)

ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಪರ್ಷಿಯಾದ ಮಹಾನ್ ಯುದ್ಧ ವೀರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದನು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುರಿ ಮೇಯಿಸುವವನಾಗಿದ್ದ ನಾದಿರ್ ಷಾ ತನ್ನ ಅರ್ಹತೆಯ ಮೂಲಕ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1739 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಭಾರತದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚಲು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅವನು ದೂರದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು. ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಮದ್‌ಷಾ ದೇಶವನ್ನು ಆಳಲು ಅಸಮರ್ಥನು ಎಂಬುದನ್ನರಿತು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬರಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.

ಯುದ್ಧದ ಘಟನೆಗಳು

ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಮದ್‌ಷಾನನ್ನು ಅಫಘಾನಿನ ವೀರರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ನಾದಿರ್‌ಷಾನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಮಹಮದ್ ಷಾ ನಿರಾಕರಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಕ್ರಿ.ಶ.1739 ರಲ್ಲಿ ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ಪೆಷಾವರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೊಗಲರನ್ನು ಕರ್ನಲ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಮೊಗಲರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ದೆಹಲಿಯ ಕಡೆಗೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದನು. ಮೊಗಲರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ 20

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದ ನಷ್ಟದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನಾದಿರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದ ನಾದಿರಾಜ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 15 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಮನದಿಚ್ಚೆಯಂತೆ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಸೂರೆಯಾಡಿದನು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು. ಮೊಗಲರ ಅರಸರೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು.

ನಾದಿರಾಜ ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರ ಮತ್ತು ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಅಪಾರವಾಗಿ ದೋಚಿದ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ತನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಇವನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಂದಲೇ ಕ್ರಿ.ಶ. 1747 ರಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ನಾದಿರಾಜನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ಮೊಗಲರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿನ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು. ಅದರ ಅವನತಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಮೊಗಲರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅವಮಾನಿತಗೊಂಡು ಅದರ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಿತು. ಮೊಗಲರ ಅಸಮರ್ಥತೆಯು ಮರಾಠರು, ಜಾಟರು, ಸಿಖ್ಖರು, ರೋಹಿಲರು ಮುಂತಾದವರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಭಾರತದ ಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತು ಸೂರೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾದಿರಾಜನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ಭಾರತವನ್ನು ರಕ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿಸಿತು.

ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆ (ಕ್ರಿ.ಶ.1761)

ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ಆಫಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಅಬ್ದಾಲಿ ಪಂಗಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ನಾದಿರಾಜನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ಆಫಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಡಳಿತಗಾರನಾದನು.

ಅವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1748 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1767 ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

ಕಾರಣಗಳು

ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ನಾದಿರಾಜನಂತೆಯೇ ಭಾರತದ ಹೇರಳವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದನು. ತಾನೂ ಸಹ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು.

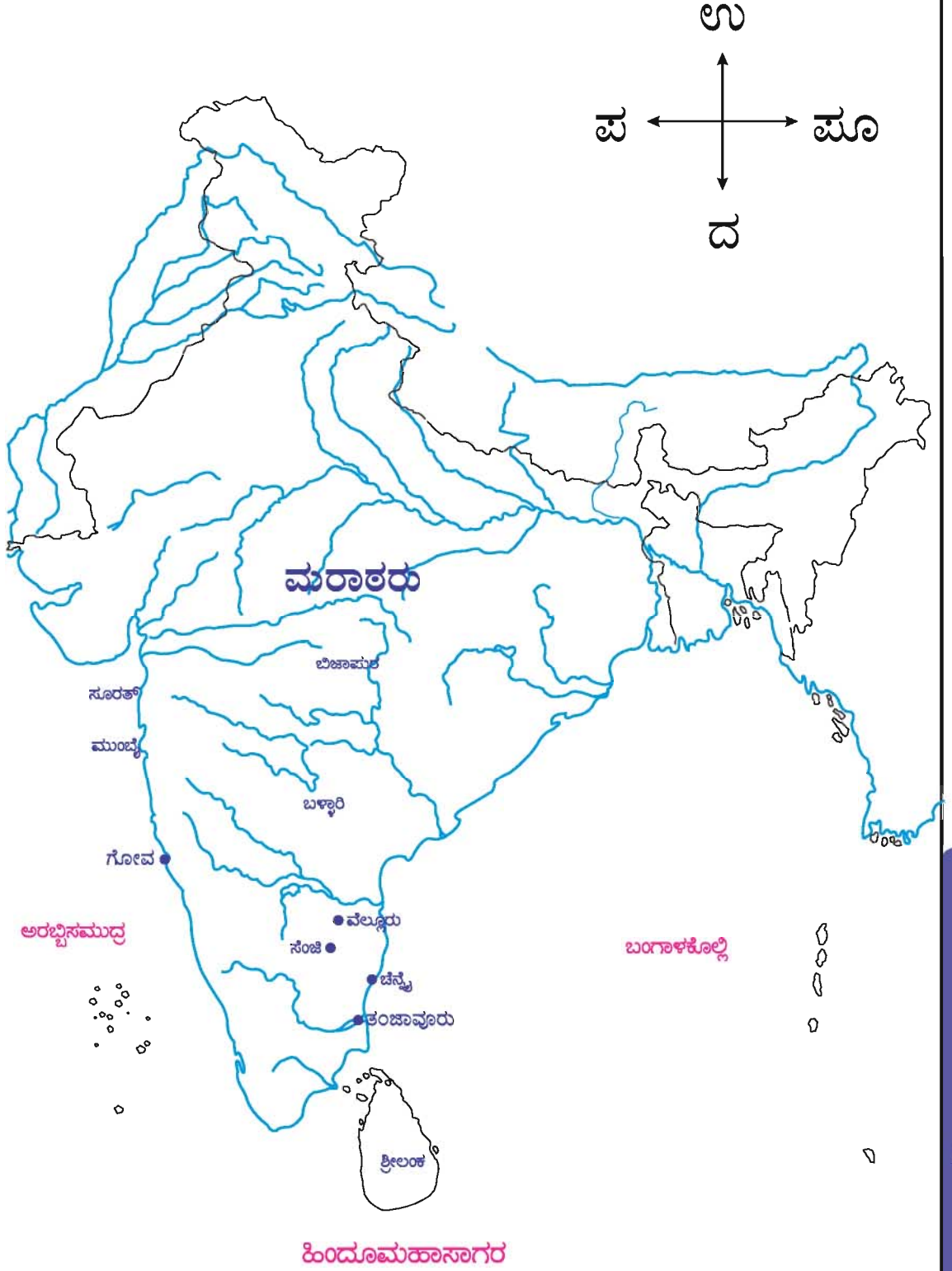
ಯುದ್ಧದ ಘಟನೆಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ.1761 ರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಪಂಜಾಬನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದೆಹಲಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಆ ನಗರವನ್ನು ಸೂರೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಥುರ, ಆಗ್ರಾ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ನಗರಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1761 ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠರನ್ನು ಪಾಣಿಪತ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿ, ಸೋಲಿಸಿ ಅವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿದನು. ಇದನ್ನು ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1767 ರಲ್ಲಿ ಸಿಖ್ಖರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪಂಜಾಬ್ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಅವನಿಂದ ಪಂಜಾಬನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲಾಗದೆ. ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಗೆ ಸಾವಿನ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು. ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತು ಸೂರೆಯಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅವನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ಪಂಜಾಬಿನಾದ್ಯಂತ ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಅದು ಸಿಖ್ಖರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಬಲಪಡೆಯಲು ಒಂದು ಸುವರ್ಣ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಅಹಮದ್‌ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಮೊಗಲರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ತೊಡಕು ಉಂಟಾದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಶಿವಾಜಿಯ ಪೋಷಕ _____.
ಅ) ಗುರು ದಾದಾಜಿಕೊಂಡದೇವ ಅ) ಷಾಜಿ ಭೋನ್ಸ್ಲೆ ಇ) ಬಾಜಿರಾವ್
2. ಶಿವಾಜಿಯ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಅಷ್ಟ ಪ್ರಧಾನರುಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ _____.
ಅ) 7 ಅ) 8 ಇ) 9
3. ಮೊದಲ ಪೇಶ್ವೆ _____
ಅ) ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ಅ) ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ ಇ) ಬಾಜಿರಾವ್
4. ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದವು _____ ಮತ್ತು ಶಿವಾಜಿಯ ನಡುವೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.
ಅ) ರಾಜಾ ಜಯಸಿಂಗ ಅ) ಅಫ್‌ಜಲ್ ಖಾನ್ ಇ) ಶೆಯಿಸ್ತಖಾನ್

II) ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ತುಂಬಿರಿ.

1. ಮರಾಠರು _____ ಯುದ್ಧ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.
2. ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನು ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು _____ ಎಂಬುವವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.
3. ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯು _____ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು.
4. ಔರಂಗಜೇಬನ ಮರಣದ ನಂತರ _____ ಮೊಗಲರ ರಾಜನಾದನು.

III) ಹೊಂದಿಸಿರಿ.

1. ಬಾಜಿರಾವ್	ಪರ್ಶಿಯಾ
2. ನಾದಿರ್ ಷಾ	ಅಷ್ಟ ಪ್ರಧಾನ
3. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ	ಅಫ್‌ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ರಾಜ
4. ಅಹಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿ	ವಿಸ್ತರಣಾ ನೀತಿ

IV) ಒಂದು ಪದದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧವು ಯಾವಾಗ ನಡೆಯಿತು ?
2. ನಾದಿರ್‌ಷಾ ಯಾವಾಗ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು ?
3. ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದವು ಯಾವಾಗ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು ?
4. “ಬೆಟ್ಟದ ಇಲಿ” ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುವರು ?

V) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಅಫ್‌ಜಲ್‌ಖಾನ್ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಹೋರಾಟ (ಘರ್ಷಣೆ)ಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರಿ.
2. ಶಿವಾಜಿಯು ಶೆಯಿಸ್ತಖಾನನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು ?
3. ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಸೋಲಲು ಕಾರಣಗಳೇನು ?
4. ನಾದಿರ್‌ಷಾನ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಶಿವಾಜಿಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
2. ಮರಾಠರ ಸೋಲಿಗೆ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ

- 1) ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಟಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿ.
- 2) ಗೊರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಈಯುದ್ಧ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- 3) ಮರಾಠರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.

3. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಆಗಮನ

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಇದ್ದಿತು. ಈ ಸಂಪರ್ಕ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರನ ಆಗಮನದಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳಾದ ರೇಷ್ಮೆ ಸುವಾಸನಾ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಮಸ್ಲಿನ್, ಕೈಮಗ್ಗದ ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಭಾರತದಿಂದ ರಫ್ತಾಗುವ ಮೆಣಸು, ಲವಂಗ, ಚಕ್ಕೆ, ಶುಂಠಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಸಕ್ಕರೆ, ಇಂಡಿಗೊ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳಿದ್ದುವು.

ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನ ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಕಾಸ್ಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ ತೀರದವರೆಗೆ ಪರ್ಶಿಯಾ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾವರೆವಿಗೆ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಮೂರು ಜಲಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರವು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1453 ರಲ್ಲಿ ಆಟೋಮನ್ ಟರ್ಕರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಯುರೋಪಿಯನ್ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಅಡಚಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಫಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ತಡೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅರೇಬಿಯನ್ನರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇತರ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ.8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲದೆ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾದರು. ಹೇಗಾದರೂ ಭಾರತದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

2. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮೊದಲಿಗರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಅರಸನಾದ ಯುವರಾಜ ಹೆನ್ರಿ ನಾವಿಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಸಮುದ್ರಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದ ಕಾರಣ ಯುವರಾಜ ಹೆನ್ರಿ “ಹಡಗು ನಡೆಸುವ ನಾವಿಕ” ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಬಾರ್ತಲೋಮಿಯಾ ಡಯಾಜ್

ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಾರ್ತಲೋಮಿಯಾ ಡಯಾಜ್ ಎಂಬುವವನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1487 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನು ಆಫ್ರಿಕಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಭೂಶಿರವನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಬಿರುಗಾಳಿಯಿದ್ದರಿಂದ ಆಫ್ರಿಕಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಭೂಶಿರವನ್ನು “ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಭೂಶಿರ” ಎಂದು ಕರೆದನು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಭೂಶಿರಕ್ಕೆ ನಂಬಿಕೆಯ ಭೂಶಿರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ಅರಸ ಕ್ರಿ.ಶ. 1487 ರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ

ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾವಿಕನಾದ ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು ನಂಬಿಕೆಯ ಭೂಶಿರವನ್ನು ದಾಟಿ ಮೇ 27, 1498 ರಂದು ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದನು. ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯ ಅರಸ ಜಾಮೋರಿನ್ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ, ಕೊಚ್ಚಿನ್,

ಕಣ್ಣಾನೂರು ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ-ಡಿ-ಆಲ್ಮೆಡಿಯಾ (1505-1509)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ-ಡಿ-ಆಲ್ಮೆಡಿಯಾನನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಗೌರ್ದರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇವನು ಅರೇಬಿಯಾ ವರ್ತಕರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದನು. ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮೇಲಿನ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ “ನೀಲಕಡಲ ನೀತಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೀತಿಯಂತೆ ವಸಾಹತು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1509 ರಲ್ಲಿ ಆಲ್ಮೆಡಿಯಾ ಈಜಿಪ್ಟಿಯನ್ನರಿಂದ ಕೊಲೆಯಾದನು.

ಅಲ್‌ಪೋನ್ಸೆ-ಡಿ-ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಎರಡನೆಯ ಗೌರ್ದರ್ ಆಗಿ ಅಲ್‌ಪೋನ್ಸೆ-ಡಿ-ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1510 ರಲ್ಲಿ ಗೋವಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದನು. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರೊಡನೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ದೂರ ಪ್ರಾಚ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಲಾಕಾ ದ್ವೀಪವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪರ್ಶಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಓರ್ಮಾಜ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದವನು ಎಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದನು. ಇವನು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರ. ಹಿಂದೂಗಳೊಡನೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಶಿಕ್ಷಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಲವಾರು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದನು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಭಾರತೀಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದನು. ಇವನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಇವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇವನ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1515 ರಲ್ಲಿ ಗೋವಾದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಇವನ

ಮರಣದ ನಂತರ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ದಿಯೂ ಡಾಮನ್, ಮುಂಬೈ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸಾಲ್‌ಸೆಟ್, ಬೇಸಿನ್, ಹೂಗ್ಲಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸುಮಾರು 100 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಇವರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್‌ನ ನಂತರ ಬಂದವರು ಅಸಮರ್ಥರು. ಇವರಿಂದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಮತಾಂತರ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾರತೀಯರು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿದರು. ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಇವನ ನೀತಿಯು ವಿರೋಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕ್ರಿ.ಶ. 1565 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತಾಳಿಕೋಟೆಯ ಕದನದ ನಂತರ ಅವನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅವನತಿಗೂ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1580 ರಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ಸ್ಪೇನಿನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇತರ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಆಗಮನ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಅವನತಿಗೊಳಿಸಿತು.

ಡಚ್ಚರು

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಅವನತಿಯ ನಂತರ ಡಚ್ಚರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1602 ರಲ್ಲಿ ಹಾಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಡಚ್ಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ಪೂರ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಇವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸದೆ ಸಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಧಿಕ ಬೆಲೆಯುವ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ (ಸಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ ದ್ವೀಪಗಳು) ಮೇಲೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಇವರು ಚಿನ್ನ, ನಾಗಪಟ್ಟಣ, ಸೂರತ್ ಮತ್ತು ಮಚಲಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ

ತಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.1610ರಲ್ಲಿ “ಪುಲಿಕಾಟ್” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪಳವೇರ್ ಕಾಡಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಇದು ಡಚ್ಚರ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು.

ಅಂಬಾಯಿನ ಕಗ್ಗೊಲೆ

ಈ ನಡುವೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ವರ್ತಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಡಚ್ಚರು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1623ರಲ್ಲಿ ಅಂಬಾಯಿನ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲವರ್ತಕರನ್ನು ಕೊಲೆಗೈದರು. ಇದನ್ನು ಅಂಬಾಯಿನ ಕಗ್ಗೊಲೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಘಟನೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮತ್ತು ಡಚ್ಚರ ನಡುವೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಡಚ್ಚರುಗಳಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿಯಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಇವರೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡಲಾಗದ ಡಚ್ಚರು ತಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿರ್ಗಮಿಸಿದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1588 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧ ನೌಕೆಯಾದ “ಸ್ಪ್ಯಾನಿಯ ಆರ್ಮಡಾ” ಎಂಬ ನೌಕೆಯನ್ನು ಆಂಗ್ಲೀಯರು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲೇ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ನೌಕಾಬಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಯಿತು. ಇವರು ಪೂರ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ನೂರು ಮಂದಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವರ್ತಕರು ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಕಂಪನಿಗೆ ಕ್ರಿ.ಶ.1600 ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 31 ರಂದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣಿ ಮೊದಲನೆಯ ಎಲಿಜಬತ್ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದಳು.

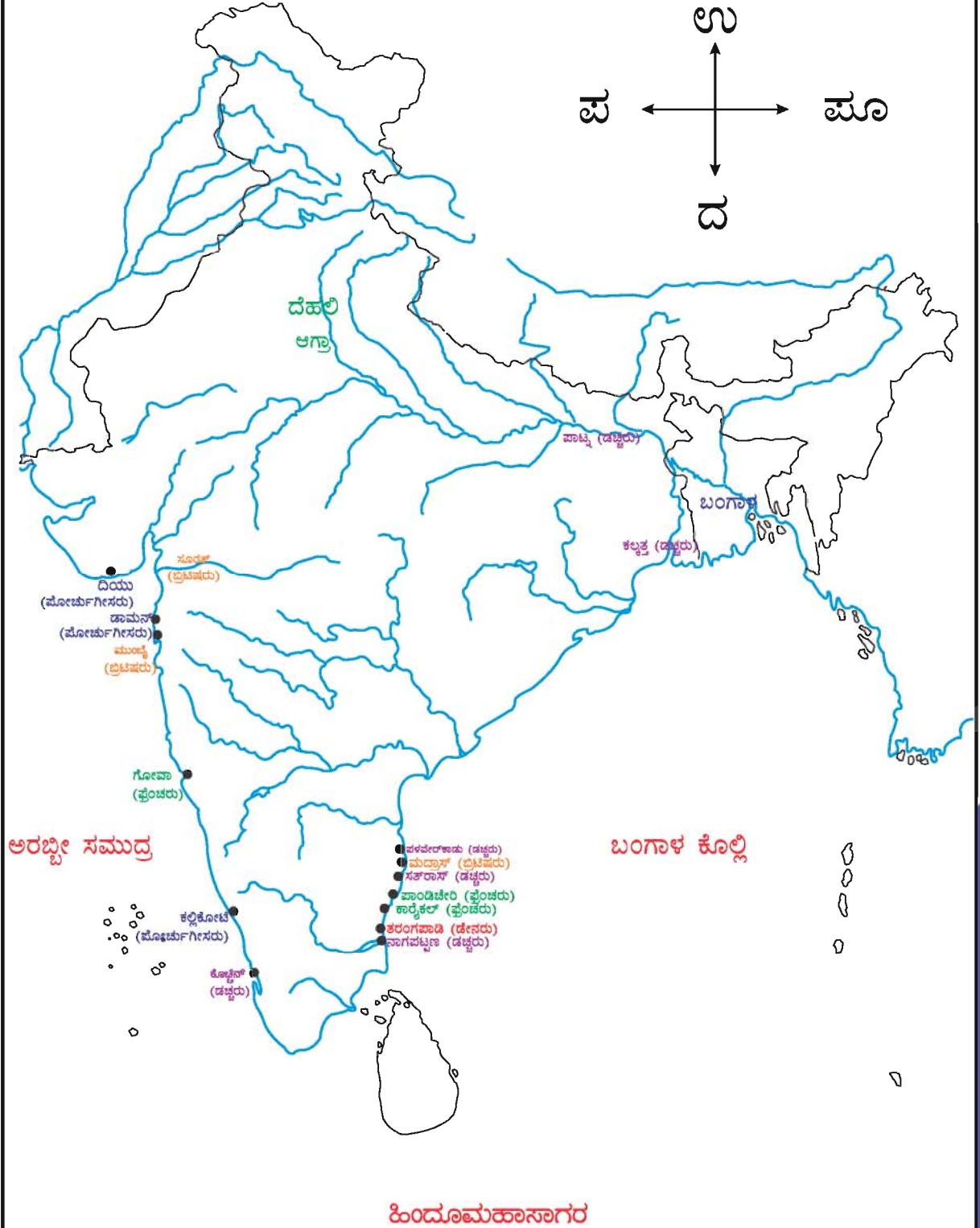
ಕ್ರಿ.ಶ.1608 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಅರಸ ಮೊದಲನೆಯ ಜೇಮ್ಸ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ನೀಡಿದ ಅನುಮತಿ ಪತ್ರದೊಡನೆ ವಿಲಿಯಂ ಹಾಕಿನ್ಸ್ ಎಂಬ ನೌಕಾಧಿಪತಿ ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದನು. ಆದರೆ, ಅನುಮತಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇದಾದ ನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1615ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನೌಕಾಧಿಪತಿ ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಇವನು ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದನು. ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸೂರತ್, ಆಗ್ರಾ, ಬ್ರೋಚ್, ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ.1639ರಲ್ಲಿ “ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಡೇ” ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ರಾಜನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಬೆಲೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈಗಿನ ಚೆನ್ನೈ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1640 ರಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಜ ಎರಡನೆಯ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕ್ಯಾತರಿನ್ ಎಂಬುವವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಮುಂಬೈಯನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಇದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 10 ಪೌಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1699 ರಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್ ಅರಸ ಔರಂಗಜೇಬನಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಅರಸ ಮೂರನೆಯ ವಿಲಿಯಂ ಎಂಬುವವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ವಿಲಿಯಂ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

ಆಂಗ್ಲೀಯರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭಾರತದೊಡನೆ ತೀವ್ರ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕ ವರ್ಚಸ್ಸು ಕ್ರಿ.ಶ. 1858 ರವರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಯಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ವಸಹತುಗಳು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು,
ಡಚ್ಚರು, ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಫ್ರೆಂಚರು.

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

ಡೇನರು

ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಡೇನರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಸಹ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1620 ರಲ್ಲಿ ತರಂಗಪಾಡಿಯಲ್ಲೂ, 1676 ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಸೀರಂಬೂರ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಫ್ರೆಂಚರು

ಇತರ ಯೂರೋಪ್ ದೇಶಗಳಂತೆಯೇ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಫ್ರಾನ್ಸಿನ 16ನೇ ಲೂಯಿಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕಾಲ್ಬೆರ್ನ್ ಎಂಬುವವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ.1664ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇವರು ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.1668ರಲ್ಲಿ ಸೂರತ್, ಕ್ರಿ.ಶ.1669ರಲ್ಲಿ ಮಚಲೀಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೂ

ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.1674ರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನೈಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ತಂಜಾವೂರು ಅರಸರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.1690ರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಾಗೂರ್, ಕ್ರಿ.ಶ.1725ರಲ್ಲಿ ಮಾಹೆ, ಕ್ರಿ.ಶ.1739ರಲ್ಲಿ ಕಾರೈಕಲ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1742 ರಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ಗೌರ್ದರ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತು. ಈ ನಡುವೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೂ, ಫ್ರೆಂಚರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿತು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಯಶೀಲರಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದರು.

ಅಭ್ಯಾಸ

1) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಕ್ರಿ.ಶ. 1453 ರಲ್ಲಿ ಆಟೋಮನ್ ಟರ್ಕರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ _____
ಅ) ಆಫ್ ಫಾನಿಸ್ತಾನ ಆ) ಕಾನ್ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ ಇ) ಬಲುಚಿಸ್ತಾನ
- _____ ಪ್ರಥಮ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಗೌರ್ದರ್
ಅ) ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ-ಡಿ-ಅಲ್ಮೀಡಿಯಾ ಆ) ಅಲ್ಫೋನ್ಸೋ-ಡಿ-ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್
ಇ) ಬಾರ್ತಲೋಮಿಯಾ ಡಯಾಜ್
- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವರ್ಷ _____
ಅ) ಕ್ರಿ.ಶ. 1600 ಆ) ಕ್ರಿ.ಶ. 1644 ಇ) ಕ್ರಿ.ಶ. 1664
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ತಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳ _____
ಅ) ಚಂದ್ರನಾಗೂರ್ ಆ) ಪಾಂಡಿಚೇರಿ ಇ) ಮಾಹೆ

II) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಗೋವಾವನ್ನು _____ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.
2. ವಿಲಿಯಂ ಹಾಕಿನ್ಸ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಭಾರತದ ಮೊಗಲ್ ಅರಸ _____
3. ಕ್ರಿ.ಶ. _____ ರಲ್ಲಿ ಥಾಮಸ್ ರೋ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದನು.
4. ಕ್ರಿ.ಶ. 1742 ರಲ್ಲಿ _____ ಎಂಬುವವನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೌರ್ರ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ	ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್
2. ಮಾಹೆ	ಫ್ರೆಂಚರ ವಸಾಹತು
3. ಸಂಬಾರ ದ್ವೀಪಗಳು	ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ನಾವಿಕ
4. ಒಂದನೇ ಜೇಮ್ಸ್	ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ದ್ವೀಪಗಳು

IV) ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಯಾವಾಗ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು ?
2. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಡೇ ಎಂಬುವವರು ಯಾರು ?
3. ಸೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದೆ ?
4. ನಂಬಿಕೆಯ ಭೂಶಿರವು ಯಾವ ಖಂಡದಲ್ಲಿದೆ ?

V) ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಡಳಿತದ ಅವನತಿಗೆ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ
2. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಹೇಗೆ ಮುಂಬೈಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿತು?
3. ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಕುರಿತು - ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ಡಚ್ಚರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಚಟುವಟಿಕೆ.

1. ಭಾರತದ ನದಿಗಳ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಡಚ್ಚರು, ಫ್ರೆಂಚರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
2. ಸೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.

ಅ) 17 ಮತ್ತು 18ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

ಆ) ಪ್ರಮುಖ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಸಮುದ್ರಮಾರ್ಗ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ 5 ಕೋಟಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

4. ಆಂಗ್ಲೋ-ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ (ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳು)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗಳು ಭಾರತದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಮೂಲಭೂತ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು. ದಿನಗಳೆದಂತೆ ಇವರ ನಡುವೆ ಪೈಪೋಟಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಉದ್ದೇಶ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಪೈಪೋಟಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1740-1763 ರವರೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ನಡುವೆ ಮೂರು ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು. ಈ ಯುದ್ಧಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕವು ಮೊಗಲರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಭಾಗವಾದುದರಿಂದ ನಿಜಾಮನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ನವಾಬನಾದ ಅನ್ವರುದ್ದೀನ್ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಈ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು.

ಮೊದಲನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ
(ಕ್ರಿ.ಶ.1746 - ಕ್ರಿ.ಶ.1748)
ಕಾರಣಗಳು

ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆಸ್ತ್ರಿಯಾದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಯುದ್ಧವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರು ವಿರೋಧಿ ಬಣಗಳಾಗಿ ಯುದ್ಧರಂಗಕ್ಕಿಳಿದರು. ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೌರ್ಮರ್ ಆಗಿದ್ದ ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಇದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧದ ಮುನ್ನಡೆ

ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಬಯಸಿದನು. ಈ ನಡುವೆ

ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೌರ್ಮರ್ ಡ್ಯೂಪ್ಲೆಯು ಮೊರೀಷಿಯಸ್‌ನ ಗೌರ್ಮರ್ ಲಾಬೂರ್ ಡಾನಾಯ್ಸ್ ಒಂದಾಗಿ ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ನವಾಬ್ ಅನ್ವರುದ್ದೀನ್ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ತನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ, ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಚೆನ್ನೈ ಅಡೆಯಾರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಮುಂದುವರಿದು ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಡಲೂರಿನ ಸೆಂಟ್ ಡೇವಿಡ್ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಈ ನಡುವೆ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾರಸುದಾರರ ಯುದ್ಧವು ಕ್ರಿ.ಶ 1748 ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಮೊದಲನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧವು ಐ-ಲಾ-ಚಾಪಲ್ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. (1748) ಈ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1748-1754)
ಕಾರಣಗಳು

ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ವಾರಸುದಾರರ ಯುದ್ಧ ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿತು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮ ಅಷಫ್‌ಜಾ ಕ್ರಿ.ಶ. 1748 ರಲ್ಲಿ ಕಾಲವಾದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಮಗ ನಾಸಿರ್‌ಜಂಗ್ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಮುಜಾಫರ್‌ಜಂಗ್ ನಡುವೆ ಪೋಟಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನವಾಬ್ ದೋಸ್ತ್ ಅಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಮಗ ಅನ್ವರುದ್ದೀನನಿಗೂ ಅವನ ಅಳಿಯ ಚಂದಾಸಾಹೇಬನಿಗೂ ನಡುವೆ ಆರ್ಕಾಟಿನ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಜಾಫರ್‌ಜಂಗ್ ಮತ್ತು ಚಂದಾಸಾಹೇಬ್

ಇಬ್ಬರನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ನಾಸಿರ್‌ಜಂಗ್ ಮತ್ತು ಅನ್ವರುದ್ದೀನ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1748 ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧದ ಮುನ್ನಡೆ

ಫ್ರೆಂಚರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮುಜಾಫರ್‌ಜಂಗ್ ಮತ್ತು ಚಂದಾಸಾಹೇಬ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1749 ರಲ್ಲಿ ಆಂಬೂರ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನ್ವರುದ್ದೀನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಲೆಗೈದರು. ಅನ್ವರುದ್ದೀನನ ಮಗ ಮಹಮದ್ ಅಲಿ ತಿರುಚನಾಪಳ್ಳಿ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದನು. ಚಂದಾಸಾಹೇಬ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ನವಾಬನಾದನು. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನಾಸಿರ್‌ಜಂಗ್ ಮತ್ತು ಮುಜಾಫರ್‌ಜಂಗ್ ಕೊಲೆಯಾದ ನಂತರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೌರ್ರರ್ ಬುಸ್ಸಿ ಸಲಬತ್‌ಜಂಗನನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಗೌರ್ರರ್ ಬುಸ್ಸಿ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಲಬತ್‌ಜಂಗ್ ಉತ್ತರದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿತು. ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದನು. ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಆರ್ಕಾಟನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನು ಚಂದಾಸಾಹೇಬನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಹಮದ್ ಅಲಿಯನ್ನು ಆರ್ಕಾಟಿನ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಕ್ಲೈವನನ್ನು **“ಆರ್ಕಾಟಿನ ವೀರ”** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಸೋಲಿನಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1754 ರಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಗೋಡ್ಡಾ ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೇ ಜಯಗಳಿಸಿದರು. ಫ್ರೆಂಚರು ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧವು ಕ್ರಿ.ಶ. 1755

ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಾಂಡಿಚೇರಿ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಈ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಫ್ರೆಂಚರು ದೇಶೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಆಂತರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಬಾರದೆಂದು ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೇಶಗಳು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅವರವರಿಗೇ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಕೊಡುವುದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಮಹಮದ್ ಅಲಿಯನ್ನು ಆರ್ಕಾಟಿನ ನವಾಬನೆಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಫ್ರೆಂಚರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು.

ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ ಕ್ರಿ.ಶ. 1756-1763 ಕಾರಣಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1756 ರಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಯುದ್ಧವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧದ ಮುನ್ನಡೆ

ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೇನಾ ದಂಡನಾಯಕ ಕೌಂಟ್-ಡಿ-ಲಾಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೆಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಬುಸ್ಸಿ ಹೈದರಾಬಾದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನೈಗೆ ಬಂದನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹೈದರಾಬಾದನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬುಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಕೌಂಟ್-ಡಿ-ಲಾಲಿ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಸರ್ ಅಯರ್ ಕೂಟ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪಡೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1760 ರಲ್ಲಿ ವಾಂಡಿವಾಸ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಈ ಸೋಲಿನಿಂದ ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಅಪಾರ ಹಿನ್ನಡೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1761 ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಕೌಂಟ್-ಡಿ-ಲಾಲಿ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ಪ್ರಭುತ್ವ ಕೊನೆಗೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪ್ರಬಲರಾದರು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ ಕ್ರಿ.ಶ. 1763 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಫ್ರೆಂಚರು ಪಾಂಡಿಚೇರಿ, ಕಾರೈಕಲ್, ಚಂದ್ರನಾಗೂರ್ ಮತ್ತು ಮಾಹೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ,

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಫ್ರೆಂಚರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪ್ರಬಲರಾದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ತಾಯ್ನಾಡಿನ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ದೊರೆಯಿತು. ಇದು ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ನೌಕಾಬಲವು ಅವರ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಮನೋಭಾವನೆಯು ಅವರ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಬುಸ್ಸಿ ಮತ್ತು ಕೌಂಟ್-ಡಿ-ಲಾಲಿ ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದುದು ಮಹಾಅಪರಾಧವಾಯಿತು. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಹಲವಾರು ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದುದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪೂರ್ಣಜಯಶೀಲರಾದರು. ಇದು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುವ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವು ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಲಿವರ್ದಿಖಾನ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅವನ ಮರಣದ ನಂತರ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನಾದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1757 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೂ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲನಿಗೂ ಏರ್ಪಟ್ಟ ವೈಮನಸ್ಸು ಪ್ಲಾಸಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಪ್ಲಾಸಿ ಯುದ್ಧ - ಕ್ರಿ.ಶ. 1757 ಕಾರಣಗಳು

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ತಮ್ಮ

ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ, ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ ತನ್ನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೋ, ಪುನರ್ ನವೀಕರಿಸಿಕೊಡದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ, ನವಾಬನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಫ್ರೆಂಚರು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಘಟನೆ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲನಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

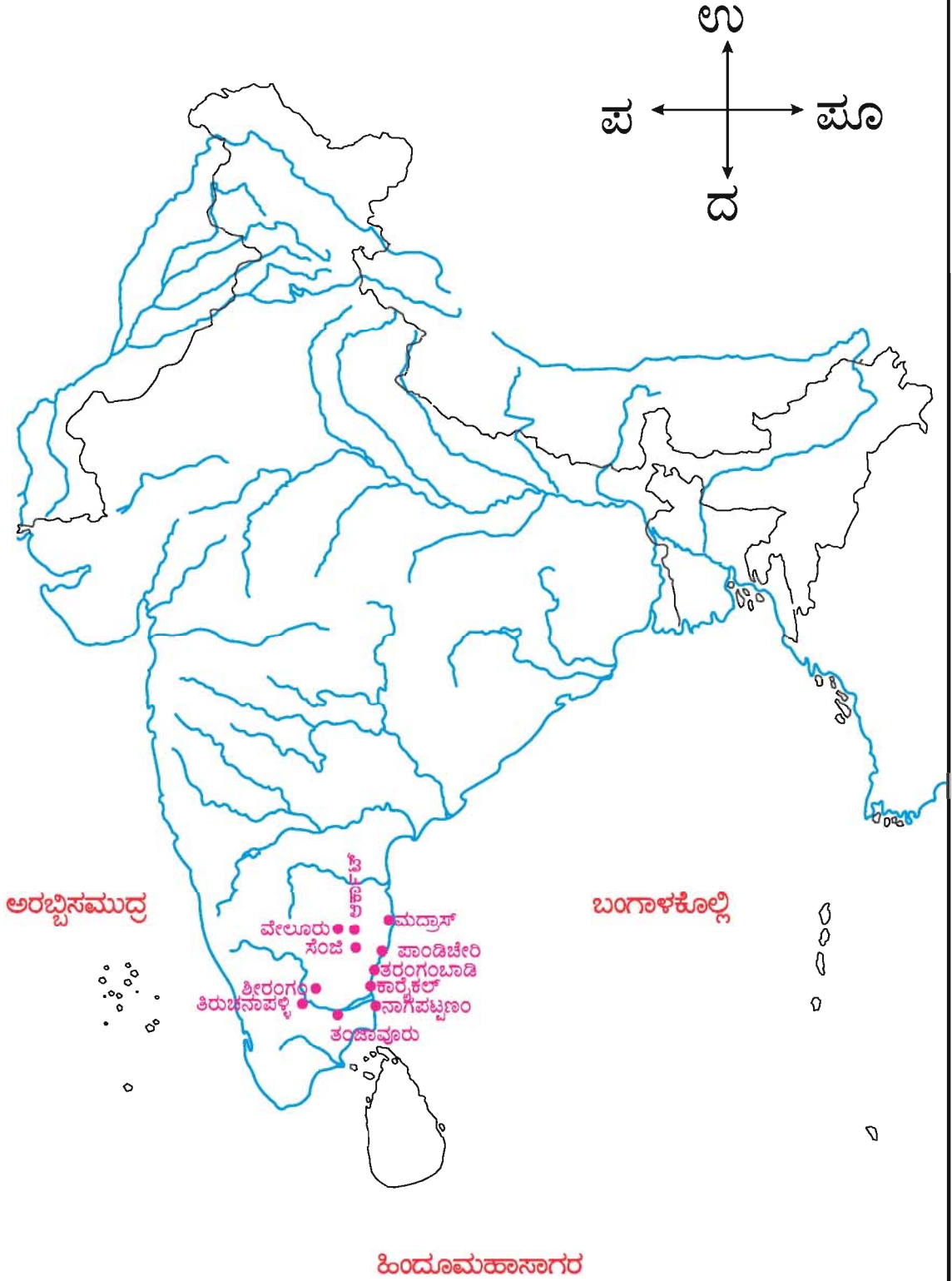
ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು 146 ಮಂದಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕಿರಿದಾದ ಕೋಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟನು. ಮರುದಿನ ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ 23 ಮಂದಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದರು. ಉಳಿದವರು ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ಕಲ್ಕತ್ತ ಕತ್ತಲೆಕೋಣೆ ದುರಂತ** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿಯು ಸೇನಾಧಿಪತಿ ವಾಟನ್ ಮತ್ತು ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಬಂಗಾಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿತು. ಅವರು ಕಲ್ಕತ್ತಾವನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಘಟನೆ

ಕ್ರಿ.ಶ.1757 ರ ಜೂನ್ 23 ರಂದು ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವನ ಸೇನೆಗಳು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಸಮೀಪವಿರುವ ಪ್ಲಾಸಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭಿಸಿದವು. ಕೆಲವು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲನು ಸೋತು ಕೊಲೆಗೈಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಮೀರ್ ಜಾಫರ್‌ನನ್ನು ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನೇಮಿಸಿದರು. ಮೀರ್ ಜಾಫರ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಕೈಗೆ ಒಂಟೆ ಆಗಿ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಮೀರ್‌ಜಾಫರ್‌ನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಅವನ ಅಳಿಯ ಮೀರ್‌ಖಾಸಿಂ ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳು

ಬಕ್ಸಾರ್ ಯುದ್ಧ - ಕ್ರಿ.ಶ. 1764

ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನಾದ ನಂತರ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದನು. ಈ ನೀತಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅಸಮಧಾನವನ್ನು, ಕೋಪವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೈನ್ಯವು ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತು. ಸೋತುಹೋದ ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಔದ್ಧನ ಆಡಳಿತಗಾರನಾದ ನವಾಬ್ ಸುಜಾಉದ್ದೌಲನ ಬಳಿ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದನು. ಮೊಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ, ಸುಜಾಉದ್ದೌಲ ಮತ್ತು ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಮೂವರು ಒಂದಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ತಯಾರಾದರು.

ಘಟನೆಗಳು

ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ, ಸುಜಾಉದ್ದೌಲ, ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ ಮೊದಲಾದವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1764 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22 ರಂದು ಬಕ್ಸಾರ್ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸೇನೆಯು ಎದುರಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ಅರಸರ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ತಲೆಮರೆಯಾದನು. ಸುಜಾಉದ್ದೌಲ, ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಶರಣಾದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ವಿಜಯವು ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿತು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1765 ರ ಅಲಹಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಪ್ಲಾಸಿ ಯುದ್ಧವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ ಮತ್ತು ಸುಜಾಉದ್ದೌಲ ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು. ಈ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ,

1. ಸುಜಾಉದ್ದೌಲ ಯುದ್ಧದ ನಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿ 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಅಲ್ಲದೆ ಕಾರ, ಅಲಹಬಾದ್ ಮೊದಲಾದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

2. ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಟನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ

ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು.

3. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

4. ಕರ್ನಾಟಕ, ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವು.

5. ಬಕ್ಸಾರ್ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

ಬಕ್ಸಾರ್ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1765ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದ ಗೌರ್ದರ್ ಆಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಮೊದಲನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ ಕ್ರಿ.ಶ. 1767-1769. ಕಾರಣಗಳು

ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಬಂಗಾಳದ ಗೌರ್ದರ್ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಹೈದರಾಲಿಯು ಮೈಸೂರನ್ನು ಒಂದು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಹೈದರಾಲಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಅಧಿಕಾರದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಫ್ರೆಂಚರೊಡನೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅಸೂಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದು ಮೊದಲನೇ ಆಂಗ್ಲೋ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಘಟನೆಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1766 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಮರಾಠರು, ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನೊಡನೆ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಯಾದ ಹೈದರ್ ತನ್ನ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಕ್ರಿ.ಶ. 1767 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ನಿಜಾಮನನ್ನು ಸಂಗಮ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ, ಹೈದರಾಲಿ ಅಂಬಾರ್, ಮಾಂಗೀರ್ ಮೊದಲಾದ

ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೈದರಾಲಿ ಕರೂರ್, ತಂಜಾವೂರು, ಕಡಲೂರು, ಪರಾಮಲೂರ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಇವರು ಚೆನ್ನೈಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಹಳ ಧಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತಲ್ಲದೆ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ದಾರಿಮಾಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1769ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯೊಡನೆ ಚೆನ್ನೈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು.

ಫಲಿತಾಂಶಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 1769ರ ಚೆನ್ನೈ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಎರಡು ದೇಶಗಳೂ ತಾವು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವು.. ಮೊದಲನೇ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಿಂದಾಗಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದನು.

ಹೈದರಾಲಿ

ಹೈದರಾಲಿಯು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಂದು ಬಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1722 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಸೈನಿಕನಾಗಿದ್ದ ಇವನ ಕಠಿಣ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದನು.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆಂತರಿಕ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರಸರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಅರಸನನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ತಾನೇ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿ ಅರಸನಾದನು. ವಿದ್ಯಾವಂತನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಸಮಾನರೆಂದು

ಹೈದರಾಲಿ

ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟನು. ಪಕ್ಷಪಾತವಿಲ್ಲದ ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್

ಕ್ರಿ.ಶ. 1765 ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದ ಗೌರನಾಗಿ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಂಡ ವಿಜಯ ವೀರನಾಗಿಯೂ, ಎರಡನೇ ಹಂತದ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದನು.

ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರರು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಭಾರತೀಯರಿಂದ ಬಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ನೌಕರರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ನೌಕರರಿಗೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಶಾಂತಿಯುತವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧರಹಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದ್ವಿಭತ್ಯ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರರ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಕ್ಲೈವ್ ನಿಧಿ ಒಂದನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಂದನು. ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಟ ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂನಿಂದ ಬಂಗಾಳದ ದಿವಾನಿ (ಸಿವಿಲ್) ಮತ್ತು ನಿಜಾಮತ್ (ಕ್ರಿಮಿನಲ್) ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದನು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನವಾಬನು ಎಲ್ಲಾ ಹೊಣೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಯಾವ ಅಧಿಕಾರವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ದ್ವಿಸರ್ಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವೋ ಅಥವಾ ನವಾಬನೋ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1772 ರಲ್ಲಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಬಂಗಾಳದ ಆಳ್ವಿಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು.

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದ ವರ್ಷ _____.
ಅ) 1736-1740 ಆ) 1740-1744 ಇ) 1746-1763
2. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ ನಡೆದ ವರ್ಷ _____.
ಅ) 1764 ಆ) 1757 ಇ) 1765
3. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು _____.
ಅ) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಆ) ಡ್ಯೂಪ್ಲೆ ಇ) ಮೀರ್ ಜಾಫರ್
4. ಸರ್ ಅಯರ್ ಕೂಟ್ _____ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೌಂಟ್-ಡಿ-ಲಾಲಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
ಅ) ಮದ್ರಾಸ್ ಆ) ಸೆಂಟ್ ಥಾಮಸ್ ಇ) ವಾಂಡಿವಾಸ್

II) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1. ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ರಾಜಧಾನಿ _____.
2. ಆರ್ಕಾಟಿನ ವೀರ _____.
3. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪರಮಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ _____ ಯುದ್ಧವು ಕಾರಣವಾಯಿತು.
4. ಲಾಬೂರ್‌ಡಾನಾಯ್ಸ್ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗೌರವರನಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳ _____.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಮೊದಲನೇ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧ	ಅಲಹಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದ
2. ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧ	ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಬಳಿಯಿರುವ ಗ್ರಾಮ
3. ಪ್ಲಾಸಿ	ಐ-ಲಾ-ಚಾಪೆಲ್ ಒಪ್ಪಂದ
4. ಬಕ್ಸಾರ್ ಯುದ್ಧ	ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ

IV) ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಮೊದಲನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವು ಯಾವ ಒಪ್ಪಂದದೊಡನೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು ?
2. ಪ್ಲಾಸಿ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು ?
3. ಬಕ್ಸಾರ್ ಯುದ್ಧ ಯಾವ ವರ್ಷ ನಡೆಯಿತು ?

V) ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯ ದುರಂತ ಎಂದರೇನು ?
2. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಮೂರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ ?
3. ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ದ್ವಿಸರ್ಕಾರದ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ ?
4. ಮೊದಲನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವು ?

VI) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ್ ಯುದ್ಧಗಳ ಕಾರಣಗಳು, ಫಲಿತಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

- 1) ಕರ್ನಾಟಕ್ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು.
- 2) ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ- 1757- ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಘಟನೆ - ಎಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯಲು ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
- 3). ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಾಲರೇಖೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

1. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಧಗಳು

ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಭೂಮಿಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಭೂಗೋಳ, ಜಲಗೋಳ ಮತ್ತು ವಾಯುಗೋಳ. ಇವುಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಮೂರು ಗೋಳಗಳು ಜೀವಗೋಳಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಮಾನವನಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳು ಈ ಗೋಳಗಳಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಗೋಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹುಗಳನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. (ಚಿತ್ರ 1) ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಚಿತ್ರ: 1 ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು 1.ಅಗೋಚರವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ 2.ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ಅಗೋಚರವಾದ

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾನವರಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸೈಬಿರಿಯಾ, ಆಂಟಾರ್ಟಿಕಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಮಾನವನಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಮುಂತಾದವು.

ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದು ನಾವು ಮುಗಿದು ಹೋಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು, ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಮುಗಿದುಹೋಗುವ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡೋಣ

ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮುಗಿದುಹೋಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇವು ಸೀಮಿತವಾದ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ನಿಕ್ಷೇಪ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹುಬೇಗ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಹೊರತೆಗೆದರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತುಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಈಗ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

- > ಲೋಹಖನಿಜಗಳು
- > ಅಲೋಹಖನಿಜಗಳು

➤ ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳು

ಲೋಹ ಖನಿಜಗಳು ಲೋಹಾಂಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳು ಅದರಿನ ಅಚಿಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳು ಪವನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಖನಿಜದ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳೆಂದು ಮುಖ್ಯವಾದುವುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆದೇಶದ ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಗೃಹಬಳಕೆ, ಕಛೇರಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ತೈಲ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನಿಲ ಮತ್ತು ಅಣುಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳು ಬಹುಬೇಗನೆ ಮುಗಿದು ಹೋಗುವ ದಹನ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಹಲವು ಮಿಲಿಯನ್ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಖನಿಜವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು **ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬೃ 'ೂ ರ' ಚ' ನೆ 'ಂ 'ಂ 'ಂ 'ಲ್ಲಿ ಏ ಪ' ಫ ಟ್ಟ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅರಣ್ಯಗಳು ಹುದುಗಿ ಹೋದವು. ಕಾಲಾನಂತರ ಭೂಮಿಯ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಶಾಖಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹುದುಗಿ ಹೋದ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು. (ಚಿತ್ರ-2)

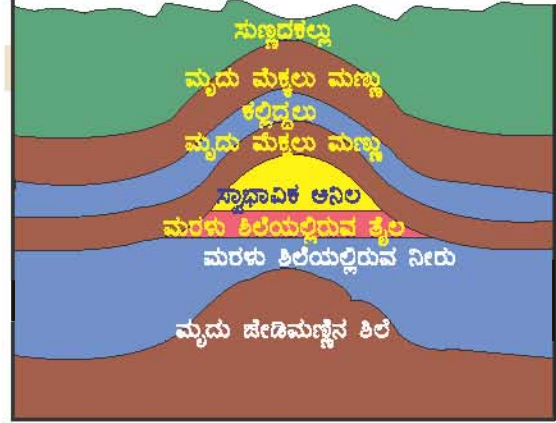

ಚಿತ್ರ-2 ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ರಚನೆ

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳು ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ರಷ್ಯಾ, ಜರ್ಮನಿ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಗಣಿಗಳು, ಚೈನಾ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿವೆ. (ಚಿತ್ರ-3) ತಮಿಳುನಾಡಿನ ನೈವೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ಲಿಗ್ನೈಟ್ ಅಥವಾ ಕಂದು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ನಿಕ್ಷೇಪವಿದೆ.

ತೈಲ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನಿಲ

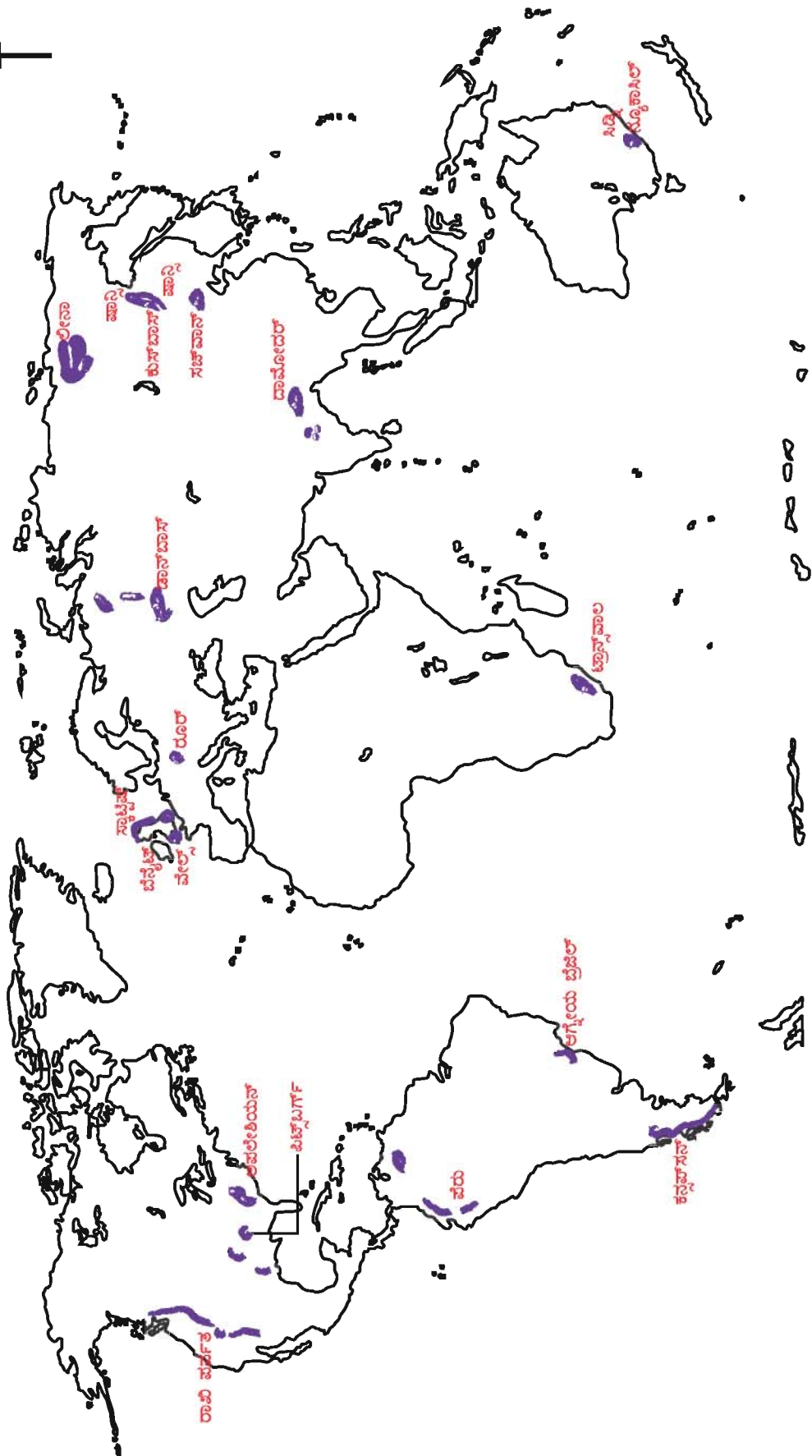
ತೈಲ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪದರು ಶಿಲೆಗಳಾದ ಮರಳುಗಲ್ಲು (Mudstone), ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣಿನ (Shale) ಪದರುಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ

ಚಿತ್ರ-4. ತೈಲ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನಿಲದ ರಚನೆ ಪದರುಗಳಲ್ಲಿ (Sand stone) ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. (ಚಿತ್ರ-4) ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿಪ್ಪನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ತೈಲಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಶಿಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ತೈಲದ ಪದರಿನ ಮೇಲೆ ಹಗುರವಾದ ಇಂಗಾಲದ ಜಲಜನಕವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನಿಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ತೈಲ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಸಮುದ್ರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೈರುತ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಭೂಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದು ಮತ್ತು ಇದು ಸಮುದ್ರದ ಖಂಡಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. (ಚಿತ್ರ-6)

3

3-193

ಪ್ರವಾಸಿ
ಪ್ರವಾಸಿ

ಚಿತ್ರ-5. ಬಾಂಬೆ ಹೈ ತೈಲ ನಿಕ್ಷೇಪ

ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯವಾದ ತೈಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಸ್ಸಾಂನ ಭೂಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ “ಮುಂಬೈ ಹೈ” ತೈಲ ನಿಕ್ಷೇಪವು ಸಮುದ್ರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ (ಚಿತ್ರ-5) ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೈಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಪರಮಾಣು ಖನಿಜಗಳು

ಯುರೇನಿಯಂ ಮತ್ತು ಥೋರಿಯಂ ನಂತಹ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಯುರೇನಿಯಂ ನಿಕ್ಷೇಪ ನೆಮೀಬಿಯಾ, ಕಝುಕಿಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಕೆನಾಡ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಕೆಲವು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಲನ್ಯೆಟ್ ಖನಿಜ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅಧಿಕವಾದ (ಶೇ.30ರಷ್ಟು) ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಅಣುಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಇಂಧನ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ದೇಶ.(ಅದರ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯ ಶೇ 75 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಣುಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ).

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅಣುಶಕ್ತಿ ನಿಲಯಗಳು

ಜೆನ್ಮೈ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಕೈಗಾ, ತಾರಮರ, ಕಾಕ್ರಪುರ, ನರೋರ, ಕೂಡಂಗುಳಂ ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಣುಶಕ್ತಿ ನಿಲಯಗಳಿವೆ.

ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

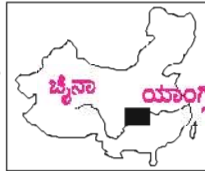
ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ, ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇದು ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ನವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಉಪಯೋಗವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ದೊರೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪವನ ಶಕ್ತಿ, ಇಂದು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ

ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜಲಪಾತಗಳಿಂದ ರಭಸವಾಗಿ ಬೀಳುವ ನೀರಿನಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಳಿರುವ ಅಧಿಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚೈನಾದ ಯಾಂಗ್ಸಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ

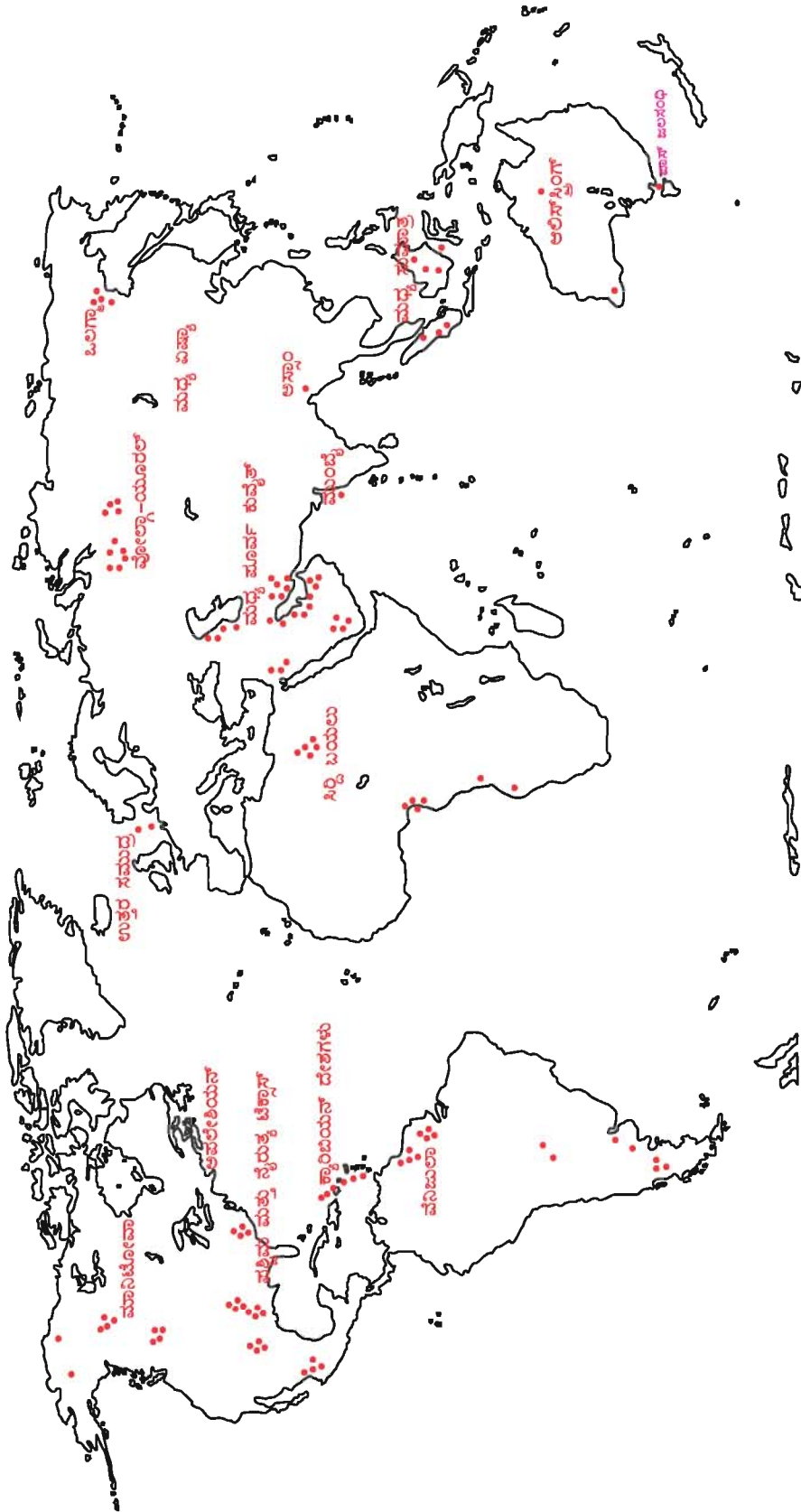

ಚಿತ್ರ-7ಆ. ಯಾಂಗ್ಸಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಮೂರು ಕಣಿವೆಗಳ ಅಣೆಕಟ್ಟು

ಚಿತ್ರ-7ಆ. ಯಾಂಗ್ಸಿ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಮೂರು ಕಣಿವೆಗಳ ಅಣೆಕಟ್ಟು

← 3

ಮೂರು ಕಣಿವೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.(ಚಿತ್ರ-7ಅ, ಚಿತ್ರ-7ಆ).

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಾಕ್ಸೈಟಿನ ಅಂಶದ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದುದು.

ಸೌರಶಕ್ತಿ

ಸೌರಶಕ್ತಿ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಬೆಳಕು ನೀಡಲು ಮನೆ, ಕಟ್ಟಡಗಳು, ನೀರನ್ನು ಬಿಸಿಮಾಡಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸೌರ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಪೋಟೋವೋಲ್ಟಿಕ್ ಕೋಶಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಜರ್ಮನಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಷ್ಣವಲಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸೌರಶಕ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಇನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪೋಟೋವೋಲ್ಟಿಕ್ ಕೋಶಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ವೆಚ್ಚದುದಾರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಪವನ ಶಕ್ತಿ

ಚಿತ್ರ-8. ಪವನ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು - ಆರಲ್‌ವಾಯ್‌ಮೊಳಿ

ಗಾಳಿಯು ವೇಗವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೀಸುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪವನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವೇಗಚಾಲಿತ ಪಂಕಗಳು (Turbine) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪವನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 20ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಾಳಿಯ ಪವನ ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ ಪವನ ಆರಲ್‌ವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ಪವನಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪವನಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರಲ್‌ವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದೆ. (ಚಿತ್ರ-8)

ಜೈವಿಕ ಅನಿಲಗಳು

ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮರಗಳು, ವ್ಯವಸಾಯದ ಬೆಳೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ದಹನ ವಸ್ತುವಾದ ಉರುವಲು (Wood fuel) ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಗೋಬರ್ ಅನಿಲ ಅಥವಾ

ಚಿತ್ರ-9. ಹರಳಿನಂತಹ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

ಮೀಥೇನ್ ಗೋವುಗಳ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಜೈವಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಯಾದ ಕಬ್ಬು, ಹರಳಿನಂತಹ ಎಣ್ಣೆ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.(ಚಿತ್ರ-9)

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ರಕ್ಷಣೆ

ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಭೂಮಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮಾನವನು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಾನವನು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾನವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಅಗತ್ಯವಾದುದು.

ಮಾನವನು ಜೀವಿಸಲು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಅವನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರದಿಂದ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿರಿ.

1. ಒಂದು ವಸ್ತುವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ದೊರೆತು ಅದು ಮಾನವನಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದರೆ ಅದನ್ನು _____ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು.
2. ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರತೆಗೆದರೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು _____ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
3. ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ _____ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಯುರೇನಿಯಂ ಒಂದು _____ ಖನಿಜ.
5. _____ ಮಂಡಲವು ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

II) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಮಾನವನಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು _____.
ಅ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಆ) ಅಗೋಚರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು
ಇ) ಮುಗಿಯದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು
- 2) ಖನಿಜಗಳು _____ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು.
ಅ) ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಆ) ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಇ) ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು
- 3) ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪವನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಖಂಡ _____.
ಅ) ಯೂರೋಪ್ ಆ) ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾ ಇ) ಅಂಟಾರ್ಟಿಕ
- 4) ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ವಿಧ.
ಅ) ಲಿಗ್ನೈಟ್ ಆ) ಆಂಥ್ರಸೈಟ್ ಇ) ಗ್ರಾಫೈಟ್
- 5) ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಜಲವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿಲಯವಿರುವ ಸ್ಥಳ.
ಅ) ಬಾಕ್ರಾನಗಲ್ ಆ) ಮೆಟ್ಟೂರು ಇ) ದಾಮೋದರ

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಉತ್ತರ ಸಮುದ್ರ	ಅಣುಶಕ್ತಿ
2. ಆರಲ್‌ವಾಯ್‌ಮೊಳಿ	ತೈಲನಿಕ್ಷೇಪ
3. ತೈಲ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು	ಯಾಂಗ್ಲಿ
4. ಮೂರು ಕಣಿವೆಗಳ ಅಣೆಕಟ್ಟು	ಪಳಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ
5. ಥೋರಿಯಂ	ಪವನಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರ

IV) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ
 ಅ) ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು
 ಆ) ಅಗೋಚರವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು
2. ಪವನಶಕ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅತಿ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಬಳಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣವೇನು?

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ತೈಲ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ :

1. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಎಚ್ಚಿದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಆ ವಿವರ ಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸುವುದು.

1.ಭೂಮಿ	2. ಮನೆಗಳು
3.ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳು	4. ಯಂತ್ರಗಳು
5.ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು	6. ಪರಮಾಣು ಖನಿಜಗಳು
7.ಕಟ್ಟಡಗಳು	8. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು

9. ಗಾಳಿ

11. ಗಣಕಯಂತ್ರ

13. ನೀರು

15. ಮಣ್ಣು

17. ಬೆಟ್ಟ

19. ವನ್ಯಮೃಗಗಳು

21. ಸೌರಶಕ್ತಿ

10. ಮೀನುಗಳು

12. ನದಿಗಳು

14. ಖನಿಜಗಳು

16. ಕೃತಕ ನೂಲಿನ ವಸ್ತುಗಳು

18. ಸಮುದ್ರ

20. ರೈಲು ಮಾರ್ಗಗಳು

22. ಪಕ್ಷಿಗಳು

II. ಮಾದರಿ ತಯಾರಿಸುವುದು :

ಕೆಳಕಂಡ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿ ತಯಾರಿಸಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ರಚನೆ.

2. ಪವನ ಶಕ್ತಿ

III. ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ :

ನಿಮ್ಮ ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 15 ದಿನಗಳು ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರೊಡನೆ ಹೋಗಲು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿರುತ್ತೀರಿ. ಪ್ರಯಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕುವಾಗ ಏನೇನು ಮಾಡುವಿರಿ? ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವರಗಳಿಗೆ ☒ ಗುರುತನ್ನು ಅಥವಾ ☒ ಹಾಕುವುದು.

1. ಕುಟುಂಬದವರೊಡನೆ ಎಲ್ಲಾವನ್ನು ಮರೆತು ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದೊಡನೆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಿರಾ? ☐
2. ವಿದ್ಯುತ್ ಮೂಲಕ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಕರಣಗಳ (ಅಡುಗೆಮನೆ ಉಪಕರಣಗಳು, ಗಣಕಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಇತರೆ) ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿ ಹೋಗುವಿರಾ? ☐
3. ನೀರಿನ ನಲ್ಲಿಗಳು, ನೀರೆತ್ತುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೋಗುವಿರಾ? ☐
4. ಇಂಧನ ಬಳಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ದ್ವಿ ಚಕ್ರ, ತ್ರಿಚಕ್ರ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳ, ವಾಹನಗಳ ಇಂಧನ ತುಂಬುವ ಸ್ಥಳ ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವಿರಾ? ☐
5. ವಿದ್ಯುತ್ ಬಲ್ಬುಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಪಂಕ ಮತ್ತು ದೂರದರ್ಶನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೊರಡುವಿರಾ? ☐
6. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಅಥವಾ ತಂದೆಗೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ತಿಳಿಸುವಿರಾ? ☐

IV. ಭೂಪಟ ಕೌಶಲ್ಯ :

1. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತೈಲ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದು.

V . ಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು:

1. ಭಾರತ ಮತ್ತು ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪವನ ಶಕ್ತಿ ಬಗೆಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.

2. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಮಾನವನು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಅಥವಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿವೆ.

ಭೂಮಿಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮಾನವನ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು, ಬಿಡಿಭಾಗಗಳ ಜೋಡಣೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಸರಕುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಾನವನು ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು **ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು** ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅದರ ವಿಸ್ತಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಚತುರ್ಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಪಂಚಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಂದು 5 ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೊಡನೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಮರ ಕಡಿಯುವುದು (ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆ) ವ್ಯವಸಾಯ. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು

ಕೆಂಪುಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ (Red Collar workers) ಕೆಲಸಗಾರರೆಂದು ಕರೆಯುವರು.

ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಜನರು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಿ ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು, ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವರು. ಅಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಕಬ್ಬಿನಿಂದ ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ, ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿಂದ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು, ನಂತರ ಯಂತ್ರಗಳು, ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಬಂಡವಾಳ, ಸಾರಿಗೆ, ಕುಶಲವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಕುಶಲವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದವ - ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಗೊಳಪಟ್ಟಿವೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು **ನೀಲಿ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು (Blue Collar workers)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿ ಸಂಪರ್ಕ ಇವುಗಳು ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಸೇವೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು(ಬಾಂಕು) (ಚಿತ್ರ:10) ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಸಮರ್ಥ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಮುಂತಾದವರು ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು **ನಸುಗೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು (Pink-Collar workers)** ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಚಿತ್ರ-10 ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು (Bankers)

ಚಿತ್ರ-12. ವೈದ್ಯರು

ಚತುರ್ಥ (ನಾಲ್ಕನೇ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಶಿಕ್ಷಣ. (ಚಿತ್ರ:11) ಕಾನೂನು ಸಹಾಯ. ವೈದ್ಯಕೀಯ (ಚಿತ್ರ:12) ಮನರಂಜನೆ ವಿನೋದ. ಆಡಳಿತ. ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣಿತರು ಈ ಚತುರ್ಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರ-11. ಶಿಕ್ಷಕರು

ಈ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಬಿಳಿಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು (White-Collar workers) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ.

ಪಂಚಕ (ಐದನೇ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (Quinary Activities)

ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪರಿಣಿತ ಸಲಹೆಗಾರರು ಅಥವಾ ಸಲಹೆ ಹೇಳುವವರು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಸಲಹಾಗಾರರುಗಳೂ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು (ಚಿತ್ರ:13) ಇವರುಗಳನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು (Gold Collor Workers) ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ಪಂಚಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೃಹತ್ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಚಿತ್ರ:13, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು (Judges)

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ತೃತೀಯ, ಚತುರ್ಥ ಮತ್ತು ಪಂಚಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಬಿಟ್ಟ ಪದ ತುಂಬಿ.

1. ವಿಸ್ತಾರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು _____ ಪ್ರಮುಖ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
2. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೊಡನೆ ತಮ್ಮನ್ನು _____ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
3. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದನ್ನು _____ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
4. ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು _____ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
5. _____ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

II) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ.
ಅ) ಮರ ಕಡಿಯುವುದು ಆ) ಲೇವಾದೇವಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್) ಇ) ಸಲಹೆಗಾರರು
2. _____ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಬಿಳಿ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಅ) ಚತುರ್ಥ ಆ) ದ್ವಿತೀಯ ಇ) ತೃತೀಯ
3. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು.
ಅ) ಪಶುಪಾಲನೆ ಆ) ಸಾರಿಗೆ ಇ) ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ
4. ಪಂಚಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
ಅ) ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆ) ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇ) ಬೃಹತ್ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ
5. ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆ.
ಅ) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆ) ಪಂಚಕ (ಐದನೇ) ಚಟುವಟಿಕೆ ಇ) ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆ

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ನೀಲಿ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು	ಮೀನುಗಾರಿಕೆ
2. ಮನರಂಜನೆ	ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆ
3. ವ್ಯಾಪಾರ	ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆ
4. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ	ಕುಶಲವುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಕುಶಲವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕ
5. ಕಾರ್ಮಿಕರು	ಚತುರ್ಥ ಚಟುವಟಿಕೆ

IV) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಯಾವುವು ?
2. ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಪಂಚಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಮಾನವನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ

1. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು.
2. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ, ಆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ:

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು.

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಅ. ಪು ಗೆ ಂ ಸು ನ ದ ಬ ಕೊ ಣ್ಣ ಯ ಪ ಳ ಟ್ಟಿ ಗಾ ರು ರ ಸ ಕೆ ಲ

ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರು.

ಆ. ಕ ರು ಮಿ ಕಾ

ಕುಶಲವುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಕುಶಲವಿಲ್ಲದವರು

ಇ. ರು ಧೀ ಯಾ ನ್ಯಾ ಶ

ಚಿನ್ನದ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು.

ಈ. ಯ ಸಾ ವ ವ್ಯ
ಕೆಂಪು ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು.

II. ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು:

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಐದು ಚಿತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ. ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿ.

1. ತೃತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆ
2. ದ್ವಿತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆ
3. ಪಂಚಕ ಚಟುವಟಿಕೆ
4. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

III. ಚರ್ಚಿಸಿ:

“ಪ್ರಪಂಚದ ತೃತೀಯ, ಚತುರ್ಥ, ಮತ್ತು ಪಂಚಕ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು.”

IV. ಭೂಪಟ ಕೌಶಲ್ಯ:

ಪ್ರಪಂಚದ ರಾಜಕೀಯ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

V. ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ:

ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ |

3. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಧಗಳು

ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅವನನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮಾನವನು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಸಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ, ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಪಡೆದನು. ಇವುಗಳನ್ನು **ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.

1. ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಜನರು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲು, ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಬಹು ದೂರದ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾ: ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ

ಚಿತ್ರ : 14 ಜಾರವಾಸ್ - ಅಂಡಮಾನ್ ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪ

ವಾಸಿಸುವ ಬುಷ್‌ಮನ್ ಜನಾಂಗದವರು, ಅಂಡಮಾನ್ ನಿಕೋಬಾರ್‌ನ ಜಾರವಾಸ್ (ಚಿತ್ರ-14) ಮತ್ತು ಓಂಜಸ್ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು.

2. ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ

ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಜನರು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಚರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಾದರಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಇಂದೂ ಹಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡದೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಬಹುದೂರದ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಗದ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪಿಗ್ಮಿಗಳು, ಅಮೆಜಾನ್ ನದೀ ಬಯಲಿನ ಅಮೇರಿಂಡಿಯನ್, ಕೆನಡ ಎಸ್ಕಿಮೋ ಜನಾಂಗದವರು. (ಚಿತ್ರ-15)

ಚಿತ್ರ - 15 ಎಸ್ಕಿಮೋಗಳು

ಇತರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಘಟನೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

3. ಪಶುಪಾಲನೆ

ಪಶುಪಾಲನೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಋತುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುವರು.

ಚಿತ್ರ - 16 ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮಸಾಯಿ ದನ ಗಾಹಿಗಳು (ದನ ಕಾಯುವವರು)

ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗಗಳು	ಸ್ಥಳ	ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ಮಸಾಯಿ	ಆಫ್ರಿಕಾ-ಕೀನ್ಯಾ, ಟಾಂಜಾನಿಯಾ	ದನಗಳು
ಬಡೋಯಿನ್	ಅರೇಬಿಯಾ	ಒಂಟೆಗಳು
ಲಾಪ್ಸ್	ಸ್ವಾಂಡಿನೇವಿಯಾ	ಹಿಮಸಾರಂಗಗಳು
ಡಾರೆಗ್ಸ್	ಆಫ್ರಿಕಾ, ನೈರುತ್ಯ ಏಷ್ಯಾ	ಒಂಟೆಗಳು
ಕರ್ಡಿನ್	ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ	ಕುರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳು
ರಾಬರಿ	ಭಾರತ-ರಾಜಸ್ಥಾನ	ಒಂಟೆಗಳು

ಇಂದು ಪಶುಪಾಲನಾ ಕ್ರಮವು ವಿವಿಧ-ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ದನಗಾಹಿಗಳು (ಗೊಲ್ಲರು) (ಚಿತ್ರ-16) ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ದನಗಾಹಿಗಳು ಋತುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ದೊರೆಯುವುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈಗಲೂ ವಲಸೆ ಹೋಗುವರು. ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾದ ದನಗಾಹಿಗಳು (ಚಿತ್ರ-17) ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ದನಗಾಹಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ದನಗಳ ದೊಡ್ಡಿಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲನ್ನು ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದನಗಳ ದೊಡ್ಡಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದನಗಳ ಮಂದೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

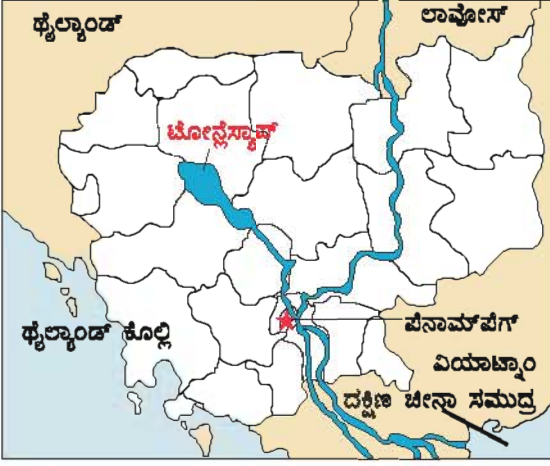
4. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ (FISHING)

ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಕೆರೆಗಳು, ನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ಕೊಳಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಳನಾಡಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಸರಳ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಹ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮೀನಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು.

ಟೋನ್ಲೆ ಸ್ಯಾಪ್ ಎಂಬುದು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತೀ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಳನಾಡಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸರೋವರವಾಗಿದೆ. (ಚಿತ್ರ-18) ಮತ್ತು (ಚಿತ್ರ-19)

ಚಿತ್ರ-17 ದನಗಳ ದೊಡ್ಡಿಗಳು

ಚಿತ್ರ-18 ಪ್ರಪಂಚದ ಒಳನಾಡಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಟೋನ್ಲೆ ಸ್ಯಾಪ್ ಸರೋವರ

ಚಿತ್ರ-19 ಟೋನ್ಲೆ ಸ್ಯಾಪ್ ಮೇಲೆ ತೇಲಾಡುವ ಗ್ರಾಮ

ಮಹಾಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಮೀನಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಭೂಖಂಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಳವಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರಗಳೊಳಗೆ ಪ್ಲಾಂಕ್ಟನ್ ಎಂಬ ಜೀವಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ತೇಲುವ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಡಗುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿಗೆ ಹಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬಹುದು. ಈ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ತುಂಬುವ ಹಾಗೂ ಶೀತಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Fridge) ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಡಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುವರು. ಅವರು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಮತ್ತು

ಅದರ ಹಲವು ಬಾರಿಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಜಪಾನ್, ಪೆರು, ಕೆನಡ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಸಮುದ್ರದ ಭಾಗಗಳು, ವಾಯುವ್ಯ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಸಾಗರಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ. ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅಲ್ಲದೆ ತಿಮಿಂಗಿಲ ಮತ್ತು ನೀರು ನಾಯಿಗಳ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಮುತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು - ಇವುಗಳೂ ಸಹ ಸಾಗರ ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

5. ಮರ ಕಡಿಯುವುದು (ನಾಟಾ ಕೈಗಾರಿಕೆ) (Lumbering)

ಮರ ಕಡಿಯುವುದು (ನಾಟಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು) ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿವಿಧ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತರುವುದಾಗಿದೆ. ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಗಳನ್ನು ಸೌದೆ (ಉರುವಲು), ಪಿರೋಪಕರಣಗಳು, ಕಾಗದ, ಪ್ಲೈವುಡ್ ಹಲಗೆ, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ, ಮರದ ತಿರುಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.(ಚಿತ್ರ-20)

ಚಿತ್ರ-20. ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದಲ್ಲಿ ಮರ ಕಡಿಯುವ ವೃತ್ತಿ

ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಲು ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ

ಮೃದು ಮರಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸೂಜಿಮೊನೆ ಎಲೆಯ ಮರಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ರಷ್ಯಾ, ಕೆನಡ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮರದ

ದಿಮ್ಮಿಗಳ ಕಾಡುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಪಂಚದ 2/3 ಭಾಗದಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮರಮುಟ್ಟು (ಮರದ ಉತ್ಪನ್ನ) ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಪೂರೈಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. (ಚಿತ್ರ-18)

ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮರಗಳಾದ ತೇಗ, ಬೀಟೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಮರಕಡಿಯುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಧಾನವಾದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಗಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿರದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯವೂ ಸಹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳೊಡನೆ ಮಾನವನ ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಬಿಟ್ಟ ಪದ ತುಂಬಿರಿ.

- 1) ಮಾನವನು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು _____ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.
- 2) _____ ಎಂಬ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವರು.
- 3) ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯು _____ ಮತ್ತು _____ ಆಗಿವೆ.
- 4) ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಲು _____ ಕಾರಣಗಳಿವೆ.
- 5) _____ ಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

II) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಜಾರವಾಸ್ ಎಂಬುವವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು
ಅ) ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ಆ) ಆಫ್ರಿಕಾ ಇ) ಕೆನಡ
- 2) ಕೆನಡಾದ ಎಸ್ಕಿಮೋಗಳು
ಅ) ಬೇಟೆಗಾರರು ಆ) ಸಂಗ್ರಹಗಾರರು ಇ) ದನಗಾಹಿಗಳು
- 3) ಮೀನಿನ ಆಹಾರವು _____ ಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
ಅ) ಭೂಖಂಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆ) ಭೂಖಂಡದ ಇಳಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಇ) ಕಂದಕಗಳಲ್ಲಿ
- 4) ಪ್ರಪಂಚದ 2/3 ಭಾಗದಷ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮರಮುಟ್ಟು _____ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವುದು.
ಅ) ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಆ) ಶೀತೋಷ್ಣವಲಯ ಕಾಡುಗಳಿಂದ
ಇ) ಧ್ರುವಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ

- 5) ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ
 ಅ) ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆ) ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ ಇ) ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಬುಷ್‌ಮನ್	ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳು
2) ಜಪಾನ್	ಆಫ್ರಿಕ
3) ತೇಗ	ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯ ಭೂಭಾಗ
4) ಸೂಜಿಮೊನೆ ಎಲೆಯ ಕಾಡಿನ ಮರ	ಪ್ರಾಣಿ ಆಹಾರ
5) ಮೇವು	ಮೃದು ಮರಗಳು

IV) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
- 2) ಪಶುಪಾಲನೆ ಎಂದರೇನು ?
- 3) ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜನರು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
- 4) ಒಳನಾಡಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಎಂದರೇನು ?
- 5) ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಿಗಿಂತ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗವಾಗಿವೆ. ಏಕೆ?

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- 1) ಮಹಾಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ :
- 2) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಿಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ?

I. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ:

1. ಸೂಕ್ತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಆ	ಜ	ಇ	ಸು	ಮ	ರ	ಕ	ಡಿ	ಯು	ವು	ದು	ಳು	ಳ್
ಏ	ಡು	ವ್ಯ	ವ	ಸಾ	ಯ	ಮೈ	ವು	ರು	ಟು	ಆ	ಉ	ನು
ಮು	ಅ	ಹ	ನು	ಸು	ಯು	ವ	ಟು	ಇ	ಹ	ಹಾ	ಕು	ಚ
ಆ	ಬಿ	ಜಾ	ವಾ	ವೈ	ಹಾ	ಣೆ	ತ	ವಾ	ಇ	ರ	ಸ್	ಕಂ
ಟಾ	ಮ	ರ	ಮ	ಯಿ	ನ್	ಪೇ	ಹೇ	ಗ್ರ	ತ್ತು	ಸಂ	ಟ್ಟ	ಒ
ಯ	ಜ	ವಾ	ಸ	ಸಂ	ರ	ರ	ಇ	ಯ	ರ	ಗ್ರ	ವ	ಬ
ಗೆ	ದ	ಸ್	ಸ್	ಗ	ಎ	ಲೊ	ಮೆ	ಅ	ಬ	ಹ	ರಿ	ಒಂ
ಸ	ಸೋ	ರ	ಲು	ಗ	ದ	ಶ	ಧ	ಡೋ	ಥ	ಣೆ	ಣ	ಭ
ಕ	ಜ	ಆ	ಸಾ	ಈ	ಯಿ	ಳ	ಖ	ಝ	ಭ	ಙಿ	ಳ	ಧ
ಖ	ರ	ಅ	ಶ	ಕ	ಮ	ಬ	ಧ	ತ	ಯ	ಯಿ	ಕೆ	ಒ
ಇ	ಕಿ	ಯ	ನಾ	ಗ	ಹ	ಜ	ಡೋ	ನ್	ಹ	ಕ	ಹ	ದ
ಪ್ಲಾಂ	ಕ್ಷ	ನ್	ವ	ಯ	ಉ	ಇ	ಇ	ಯಿ	ಪ	ಕ	ಹ	ರ
ಫ	ಋ	ಗ	ಲ	ಅ	ಸ	ಪ	ಇ	ಸ	ನ್	ಯ	ಪ	ವ್ಯ

ಅ. ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.

ಆ. ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವ ಅರೇಬಿಯಾ ಮರುಭೂಮಿಯ ಜನಾಂಗದವರು.

ಇ. ಮರಗಳನ್ನು ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆ.

ಈ. ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು.

ಉ. ಅತ್ಯಧಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವರ್ಗದ ಉದ್ಯೋಗ.

ಊ. ಮೀನುಗಳ ಆಹಾರ.

2. ಪ್ರಪಂಚದ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗ, ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.

II. ಸಂವಾದ (ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ) ನಡೆಸುವುದು:

“ಮರ ಕಡಿಯುವ ಉದ್ಯೋಗವು ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.” ಏಕೆ?

III. ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ:

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವುದು.

ಅ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಫಿಗ್ಮಿಗಳು

ಆ. ಅಂಡಮಾನಿನ ಜಾರವಾಸ್

IV. ಭೂಪಟ ಕೌಶಲ್ಯ:

ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಅ. ಡಾಗರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್

ಆ. ಉತ್ತರಸಮುದ್ರ

ಇ. ಪೆರು

ಈ ಜಪಾನ್

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ |

4. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯು ಒಂದು ದೇಶದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಖನಿಜಗಳನ್ನು, ಭೂರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು, ಲೋಹಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸವು ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಜನರು ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒರಟಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿದೆ.

ಖನಿಜಗಳು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯನ್ನು “ಸುಲಿಗೆ ಉದ್ಯಮ” ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ತೋಡಿ ಹೊರತೆಗೆದ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಖನಿಜಗಳ ವಿಧಗಳು

ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಲೋಹ ಖನಿಜಗಳು, ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳೆಂದು

ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಿಣ ಒಂದು ಲೋಹ ಖನಿಜವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲುಗಳಂತಹ ಖನಿಜಗಳು ಅಲೋಹಗಳಾಗಿವೆ. ಖನಿಜ ಇಂಧನಗಳು ಸಹ ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳಾಗಿವೆ. ಅವು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಖನಿಜಗಳು ಶುದ್ಧವಾದ ಅಥವಾ ಬಂಡೆಗಳ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ಮಿಶ್ರಣ ಹೊಂದಿದ ಧಾತುಗಳಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಲೋಹಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಖನಿಜ ಅದಿರು ಮಡ್ಡಿಯು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಖನಿಜ ಅದಿರುಗಳ ನಿಕ್ಷೇಪವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಖನಿಜ ಅದಿರುಗಳು ಶಿಲೆಗಳ ಬಿರುಕುಗಳಿಂದಲೂ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಮಡ್ಡಿಯು ಬಂಡೆಗಳೊಳಗೆ ಕಡಿವೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಲೋಹಸೀಳು ಎಂತಲೂ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅಧಿಕ ಲೋಹ ಸೀಳು ಎಂತಲೂ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಲೋಹಗಳು ರಾಶಿಗಳಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಪದರುಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಿರಲೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಲೋಹಗಳು	ಅಲೋಹಗಳು	ಖನಿಜ ಇಂಧನ
ಕಬ್ಬಿಣ	ಗಂಧಕ	ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು
ತಾಮ್ರ	ಅಭ್ರಕ	ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ
ಚಿನ್ನ	ನೈಟ್ರೇಟ್	ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಅನಿಲ
ತವರ	ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲು	ಯುರೇನಿಯಂ
ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ	ಕಲ್ಲಾರು	ಥೋರಿಯಂ

ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಗಳು

ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಖನಿಜಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮಟ್ಟ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಖನಿಜವನ್ನು ತೋಡಿ ಹೊರ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

(ಚಿತ್ರ-21 ತೆರೆದ ವಿಧಾನದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ)

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೋಡಿ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳು

ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೆರೆದ ವಿಧಾನದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಸುಲಿಯುವ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ಭೂಮೇಲ್ಪದರಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ತೋಡಿ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿವೆ.

ತೆರೆದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿಧಾನವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಪದರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ತೋಡಿ ತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಪದರದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. (ಚಿತ್ರ:21)

(ಚಿತ್ರ - 22) ಸೀಳು ವಿಧಾನದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ಸೀಳು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸುಲಿಯುವ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ) ಮೇಲ್ಭಾಗದ ನೀಳವಾದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದ ನಂತರ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ತೋಡಿ ತೆಗೆಯುವುದು. (ಚಿತ್ರ:22)

ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನವು ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಸುಲಿದು ಶೋಧಿಸಿಯೋ, ತಿರುಗಿಸಿಯೋ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೊರ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ನದಿ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಯಂತ್ರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಹೊರ ತೆಗೆಯಲು ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.(ಚಿತ್ರ - 23)

ಚಿತ್ರ - 23. ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನ - ಚಿನ್ನ

ಕಲ್ಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯು ತೋಡಿ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನವು ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲಿನಂತಹ ಕಟ್ಟಡದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಪದರಿನಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಅಂತರಾಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅದಿರುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಳದಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನವು ತೆರೆದ ವಿಧಾನ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಅಂತರಾಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. (ಚಿತ್ರ - 24)

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ನೈಸರ್ಗಿಕಅನಿಲವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಸಂಭವಿಸುವ

ಚಿತ್ರ - 24. ಅಂತರಾಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕ್ರಮವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಂಧ್ರ ಕೊರೆಯುವ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲದಂತಹ ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ಕೊರೆದು ಹೊರತೆಗೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಎಣ್ಣೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ಕೊರೆದು ತೈಲವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಎಣ್ಣೆ ರಿಗ್ (Rig) ಎಂಬ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಳಸುವರು. ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದು ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ತೈಲ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿಂದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಭಾರವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಎತ್ತುವ ಡೆರಿಕ್ಸ್ (Derricks) ಎಂಬ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದಾದ ಗೋಪುರದ ದೃಶ್ಯದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (ಚಿತ್ರ - 25)

ಚಿತ್ರ - 25. ತೈಲವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಗೋಪುರದ ನಿರ್ಮಾಣ

ಖನಿಜಗಳ ಹಂಚಿಕೆ

ಲೋಹ ಖನಿಜಗಳು - ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು

ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ

ಮ್ಯಾಗ್ನಟೈಟ್, ಹೆಮಾಟೈಟ್, ಲಿಮೋನೈಟ್ ಮತ್ತು ಸಿಡರೈಟ್ ಎಂಬುದಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಆಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ (USA) ಕನಡ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಚೀನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕಜಕ್ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ತಾಮ್ರ

ತಾಮ್ರವನ್ನು ತೆರದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಾನದಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೆರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನದ (ಉಟ್ಕಾ), ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ರೂಂಬಿಯಾ, ಚಿಲಿ ಮತ್ತು ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಗಣಿಗಳು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. (ಚಿತ್ರ - 26)

ಬಾಕ್ಸೈಟ್

ಬಾಕ್ಸೈಟ್ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂನ ಅದಿರಾಗಿದೆ. ಬಾಕ್ಸೈಟನ್ನು ತೆರದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರತೆಗೆಯಲಾಗುವುದು. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಜಮ್ಮಿಕಾ ಮತ್ತು ಗಿನಿಯಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಬಾಕ್ಸೈಟ್ ಅದಿರು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ತವರ

ಈ ಅದಿರನ್ನು ಕೇಸಿಟರೈಟ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇದು ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕಾ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಡುವುದಾಗಿದೆ. ಮಲೇಶಿಯಾ, ಬೊಲಿವಿಯಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಚೀನ, ರಷ್ಯಾ, ನೈಜೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಕಾಂಗೋ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗಣಿಗಳಿಂದ ಹೊರ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿನ್ನ

ಚಿನ್ನವು ಒಂದು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಲೋಹವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಅನೇಕವಾಗಿ ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕಾ ವಿಧಾನದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹೊರ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಯಾರಟ್ (Carat) ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ದಕ್ಷಿಣ

ಪ್ರಜಾಪೀಠ

ಆಫ್ರಿಕಾ, ಕೆನಡ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತು ಫಾನಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳು

ಉಪ್ಪು, ಪೊಟಾಷಿಯಂ, ನೈಟ್ರೇಟ್, ಗಂಧಕ, ಅಭ್ರಕ (ಮೈಕಾ) ಕಲ್ಲುಪ್ಪು ಮತ್ತು ಪಾಸ್ಪೇಟ್‌ಗಳು ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳಾಗಿವೆ. ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮತ್ತು ವಜ್ರಗಳು ಸಹ ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಗಂಧಕ

ಗಂಧಕವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಅಂತರಾಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮೂಲಕ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಸು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಬೃಹತ್ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಗಂಧಕವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಇಟಲಿ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್ ದೇಶಗಳು ಗಂಧಕವನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಭ್ರಕ (ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರ)

ಅಭ್ರಕ ಅಥವಾ ಕಾಗೆ ಬಂಗಾರವು ಅಲೋಹ ಖನಿಜ. ಇದನ್ನು ತೆಳುವಾದ ಪದರುಗಳಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್‌ಚ್ಛಕ್ತಿ

ತಯಾರಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಭಾರತ, ನಾರ್ವೆ, ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ ದೇಶಗಳು ಅಭ್ರಕವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಲ್ಲಾರು

ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆರೆದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿಧಾನದಿಂದ ಹೊರ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಂಕಿ ತಗಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೆನಡ, ರಷ್ಯಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ರೊಡೇಶಿಯಾ, ಚೀನಾ, ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಇಟಲಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲ್ಲಾರನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳು

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಈ ಮೂರು ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಅಲೋಹ ಖನಿಜಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಇಂತಹ ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಒಂದು ಪಾಠದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

- 1) ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯನ್ನು _____ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.
- 2) ತೆರೆದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿಧಾನವನ್ನು _____ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- 3) ಖನಿಜಗಳು ನವೀಕರಿಸಲಾಗದ _____ ಗಳಾಗಿವೆ.
- 4) ಅಭ್ರಕವನ್ನು _____ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.
- 5) _____ ಎಂಬ ಯಂತ್ರಗಳು ತೈಲ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪುರದ ದೃಶ್ಯದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

II) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿರುವ ಖನಿಜ.

ಅ) ಚೆನ್ನ

ಆ) ಕಬ್ಬಿಣ

ಇ) ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು

- 2) ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂನ ಅದಿರು.

ಅ) ಗಂಧಕ

ಆ) ಉಪ್ಪು

ಇ) ಬಾಕ್ಸೈಟ್

3) ಮ್ಯಾಗ್ನಟೈಟ್ ಅದರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಖನಿಜ.

ಅ) ಕಬ್ಬಿಣ

ಆ) ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು

ಇ) ಚಿನ್ನ

4) ಇದು ಒಂದು ಅಲೋಹ ಖನಿಜವಾಗಿದೆ.

ಅ) ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ

ಆ) ಗಂಧಕ

ಇ) ತವರ

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಇಂಧನ

ತವರ

2) ಮಲೇಶಿಯಾ

ಚಿನ್ನ

3) ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ಕಟ್ಟಡ ಸಾಮಗ್ರಿ

4) ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲು

ಚಿಲಿ

5) ತಾಮ್ರ

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು

IV) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1) ಖನಿಜಗಳು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ?

2) ಅಂತರಾಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

3) ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ವಿವಿಧ ವಿಧಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

4) ಇಂಧನ ಖನಿಜಗಳು ಯಾವುವು ?

5) ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಎಂದರೇನು ?

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿಧಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

2. ಲೋಹ ಖನಿಜಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

I. ಪದಬಂಧ ಅಭ್ಯಾಸ:

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೂ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

			3		1			
2								
					6			
		4						
5								

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ

1. ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂನ ಅದಿರು.(3)
2. ಭೂಮಿಯ ಮೆಲ್ಲದರಿನಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯಲ್ಪಡುವ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ.(8)
5. ನಸು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಲೋಹ ಖನಿಜ.(3)

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ

3. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ನೀಳವಾದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದ ನಂತರ ಖನಿಜಗಳನ್ನು ತೊಡೆ ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನ.(7)
4. ತೆಳುವಾದ ಪದರುಗಳಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದಾದ ಖನಿಜ.(3)
6. ಮೆಕ್ಕಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಲೋಹ.(2)

II. ವರದಿ ತಯಾರಿಸುವುದು:

1. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪಟ್ಟಿ (ಲೋಹ ಮತ್ತು ಅಲೋಹ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು) ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಬರೆಯುವುದು.
2. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ? ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
3. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ವಿಧಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

III. ಭೂಪಟ ಕೌಶಲ್ಯ:

ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಧಿರು ಕಂಡುಬರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

IV. ಸಂವಾದ ನಡೆಸುವುದು:

1. ಇಂಧನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು.
2. ಒಂದು ದಿನ ಇಂಧನ ಬಳಸಲಾಗದ ಒಂದು ಮನೆ ಅಥವಾ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಊಹಿಸಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚಿಸುವುದು.

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆ

ಭಾರತವು ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ

ಭಾರತ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇಂಡಿಯಾ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಹಲವು ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ನಂತರ ಪರ್ಶಿಯನ್ನರು, ಗ್ರೀಕರು, ಕುಶಾನರು, ಹೂಣರು, ಅರಬ್ಬರು, ಮಂಗೋಲರು, ಮೊಗಲರು ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹಲವು ಹೊಸ ಜನಾಂಗಗಳು ಉದಯಿಸಲು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಾರತವು “ಹಲವು ಜನಾಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ” ವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಭಾರತ-ಮಾನವ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕತೆ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದದ್ದು ಎಂದು ಹೊಗಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬುದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಆದುದಲ್ಲ. ಮಾನವನ ನಡತೆ ಅವನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ, ಅವನ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ತತ್ವ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನೇ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾರತವು ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನದ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ.

ಭಾಷೆಗಳು

ಜನರು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ನಂತರ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ

ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 845 ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 22 ಭಾಷೆಗಳು ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದೇವನಾಗರಿಲಿಪಿ ಮಾದರಿಯ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ ಭಾರತದ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯು ಭಾರತದ ಕಛೇರಿ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ಭಾರತವು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಭಂಡಾರವಾಗಿದೆ. ವೇದಗಳು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಬೈಬಲ್, ಕುರಾನ್ ಮತ್ತು ತಿರುಕ್ಕುರಳು ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಎಟ್ಟುತೊಗೈ, ಪತ್ತುಪಾಟ್ಟು, ಪದಿನೆಂಕೀಳೊಕಣಕ್ಕು, ಐಂಬೆರುಂಕಾಪ್ಪಿಯಂಗಳ್ ಪೆರಿಯಪುರಾಣಂ, ನಳವೆನ್ನಾ, ಕಲಿಂಗತ್ತುಪ್ಪರಣಿ, ತೇವಾರಂ ಮತ್ತು ನಾಲಾಯಿರದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧಮ್ ಇವುಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ರಾಮಾಯಣ, ಕಾಳಿದಾಸನ ಮೇಘದೂತ ಮತ್ತು ಶಾಕುಂತಲ ಇವುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯರು ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಸವಿಯುವರು. ಭಾರತದ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.

ಹಬ್ಬಗಳು

ಭಾರತವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ.

ಹಿಂದೂಗಳ ಹಬ್ಬಗಳು : ದೀಪಾವಳಿ, ರಾಮನವಮಿ, ಕೃಷ್ಣ ಜಯಂತಿ, ದುರ್ಗಾಪೂಜೆ (ನವರಾತ್ರಿ, ದಸರಾ ಹಬ್ಬ) ವಸಂತ ವಸಂಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ (ಪೂಂಗಲ್)ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ, ಮುಂತಾದ ಹಿಂದೂ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸುವರು.

ದೀಪಾವಳಿ

ಮುಸ್ಲಿಮರ ಹಬ್ಬಗಳು : ಮಿಲಾ ದು-ನಬಿ, ಬಕ್ರೀದ್ ಮತ್ತು ರಂಜಾನ್.

ರಂಜಾನ್

ಕ್ರೈಸ್ತರ ಹಬ್ಬಗಳು : ಗುಡ್ ಫ್ರೈಡೇ, ಈಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್.

ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್

ಸಿಖ್ಖರು - ಗುರುನಾನಕ್ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಬೌದ್ಧ ಮತದವರು - ಬುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಜೈನರು - ಮಹಾವೀರ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಜಾತಿ ಧರ್ಮಗಳ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ವರ್ಷದ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಸಹೋದರತ್ವ, ಮಿತ್ರತ್ವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿವೆ.

ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯು ಪ್ರಪಂಚದ ಜನರು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ, ದಯೆ, ನೆರೆಹೊರೆಯರೊಡನೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಂಧವ್ಯ, ಸಹೋದರತ್ವ, ಪ್ರೀತಿ, ಧರ್ಮ, ಸಹನೆ, ಶಾಂತಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ಸದಾಚಾರಗಳು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಏಕತೆಯಿಂದ ಬಾಳಲು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಉಡುಪು

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜನರು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಜನರು ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಬೇಳೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಯುಗುಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಜನರ ಉಡುಪುಗಳೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿವೆ. ವಾಯುಗುಣಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಜನರು ಉಣ್ಣೆ, ಹತ್ತಿ, ಕೃತಕವಳೆಗಳು, ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆಯಿಂದ ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವರು. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಉಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ವಿವಿಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ದೃಢವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತ ದೇಶವು ಹಲವು ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಇಂದು

ಯಾವುದೇ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ

ಭಾರತವು ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಅಜಂತಾ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೋರಗಳ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಚಿತ್ರಗಳು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಗಾಂಧಾರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿವೆ. ಕಾಶಿ, ಬದರಿನಾಥ್, ಕೇದಾರನಾಥ್, ಹರಿದ್ವಾರ ಮತ್ತು ಪೂರಿ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮುಸ್ಲಿಮರ ದರ್ಗಗಳು, ಕ್ರೈಸ್ತರ ಚರ್ಚ್‌ಗಳು, ಸಾಂಚಿ ಸ್ಥೂಪ, ಮೌಂಟ್ ಅಬುನಲ್ಲಿರುವ ಜೈನರ ದೇವಾಲಯ, ಪಂಜಾಬಿನ ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರ್ಣಮಂದಿರ, ಶ್ರವಣ ಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿರುವ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಧುರೈ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ದೇವಾಲಯ, ತಂಜಾವೂರಿನ ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಮಹಾಬಲಿಪುರಂನಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ವೈಕುಂಠಪುರಂನಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಾಲಯ, ತಿರುವಣ್ಣಾಮಲೈಯಲ್ಲಿರುವ ಅರುಣಾಚಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಮಲ್ಲೂರು ಮತ್ತು ಚಿದಂಬರಂನಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳು,

ಸ್ಯಾಂಥೋಮ್ ಚರ್ಚ್ ಇವುಗಳು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ಯಾಂಥೋಮ್ ಚರ್ಚ್

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಶೈಲಿಯ ಸಂಗೀತವು ಭಾರತದ ಮೂಲಸ್ಥಾನವಾಗಿವೆ. ಇವು ಹಲವರಿಂದ ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟು ಕಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಭರತನಾಟ್ಯ, ಕೂಚುಪುಡಿ, ಕಥಕ್, ಮಣಿಪುರಿ ಮತ್ತು ಒಡಿಸ್ಸಿ-ಇವುಗಳು ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ನೃತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾರತದ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ

ಭಾಷೆ, ಆಹಾರ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು, ಉಡುಪು, ಜಾತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕನಂಬಿಕೆ, ಧರ್ಮ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನರು ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ "ಭಾರತೀಯರು" ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಅಂಶಗಳು

ಹಲವಾರು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವರು. 'ಭಾರತೀಯ' ಎಂಬ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಬಾಳುವರು. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ

ಇತರ ಅಂಶಗಳೂ ಸಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

ಭಾರತದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ರಕ್ಷಣೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟು.

ಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಜಾತ್ಯಾತೀತತೆಯ ಭಾವನೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರ ಧ್ವಜ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಗೀತೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲತತ್ವಗಳು, ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ, ಜಾತ್ಯಾತೀತತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ನವೆಂಬರ್ 19, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ದಿನ.

ನವೆಂಬರ್ 19 ರಂದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆದರಿಸುವುದು. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಅಂಶಗಳು

ಭಾರತವು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, 1) ಕೋಮುವಾದ 2) ಭಾಷಾವಾದ 3) ಜಾತೀಯತೆ 4) ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ 5) ಪ್ರಾಂತೀಯತೆ

1. ಕೋಮುವಾದ

ಕೋಮುವಾದ ಎಂಬುದು ತಾನು ಸೇರಿದ ಕೋಮು ಇತರ ಕೋಮುಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು. ಇದನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಾಗಿದೆ. ಕೋಮುವಾದ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಮಾಜವು ಇತರ ಸಮಾಜದವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥವಾದ ತೀವ್ರ

ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಮು ಗಲಭೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ಜನರು ಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

2. ಭಾಷಾವಾದ

1956 ರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾರತವು ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವರು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವನೆ ಹೊಂದಿ ದ್ವೇಷಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ನಡುವೆ ಒಂದಾಗಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

3. ಜಾತೀಯತೆ

ಜಾತೀಯತೆ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯೇ ಇತರ ಜಾತಿಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು. ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳು, ಏರಿಳಿತಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಹದಗೆಡಿಸಿತು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಕೀಳು ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಜನರೊಡನೆ ಬೆರೆಯಲು ಹಿಂಜರಿಯುವರು. ಇಂತಹ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ.

4. ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ

ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ

ಸಮಾನತೆಯು ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯು ಬಡವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರ ನಡುವೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಅಸಮಾನತೆಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

5. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಸಮಾನತೆ

ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ನಡುವೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಏರಿಳಿತಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ದೇಶದ ಒಂದು ಭಾಗವು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ, ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಜೀವನ,

ಕಡಿಮೆ ತಲಾ ಆದಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಏರಿಳಿತಗಳಿದ್ದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಜನರು ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳು ಇದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರಬಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಭಾರತೀಯರಾದ ನಾವು ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿರಿಮೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ವಿತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಬಾಳಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ _____ ಆಗಿವೆ.
ಅ) 15 ಆ) 18 ಇ) 22
- ಭಾರತದ ಕಛೇರಿ ಭಾಷೆ _____ ಆಗಿದೆ.
ಅ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆ) ತಮಿಳು ಇ) ಹಿಂದಿ
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ _____ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.
ಅ) ಭಾಷೆ ಆ) ಸಾಹಿತ್ಯ ಇ) ಸಂಪ್ರದಾಯ
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತಾ ದಿನವನ್ನಾಗಿ _____ ರಂದು ಆಚರಿಸುವರು.
ಅ) ನವೆಂಬರ್ 14 ಆ) ನವೆಂಬರ್ 19 ಇ) ನವೆಂಬರ್ 1

II) ಬಿಟ್ಟ ಪದ ತುಂಬಿರಿ.

- ಇಂಡಿಯಾ _____ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- ಗುಹಾಂತರ ದೇವಾಲಯಗಳು _____ ನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.
- ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು _____ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.
- ಬೌದ್ಧರು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ _____ .

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಕಾಳಿದಾಸ	ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ
2. ಬೈಬಲ್	ಜೈನದೇವಾಲಯ
3. ಮೌಂಟ್ ಅಬು	ಅಮೃತಸರ
4. ಸ್ವರ್ಣಮಂದಿರ	ಮೇಘದೂತ

IV) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೇನು ?
2. ಹಿಂದೂಗಳ ಕೆಲವು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
3. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
4. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು ?

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಭಾರತವು “ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ” ಯುಳ್ಳ ದೇಶ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
2. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವಾರು ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವುದು.
3. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತವು ಭಾರತದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಳಕಂಡ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

1. ಭಾಷೆ	6. ಸಂಗೀತ
2. ಧರ್ಮ	7. ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ
3. ಹಬ್ಬಗಳು	8. ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು
4. ಉಡುಪು	9. ಸಾಹಿತ್ಯ
5. ಆಹಾರ	10. ಶಿಕ್ಷಣ

2. ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ದಿನದಿಂದ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದರೆ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಅನಕ್ಷರತೆ

ಬರೆಯಲು ಮತ್ತು ಓದಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನಕ್ಷರತೆ ಎನ್ನಲಾಗುವುದು. ಅನಕ್ಷರತೆಯು ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡುವುದು. ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ಇವು ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಅನಕ್ಷರತೆಯು ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅನಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಭಾರತವು ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಅನಕ್ಷರತೆಯಿಂದಾಗಿ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನಕ್ಷರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡುವ ವಿವಿಧ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಅನಕ್ಷರತೆಯು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅನಕ್ಷರತೆಯೇ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ, ಏಳಿಗೆಗೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಅನಕ್ಷರತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಕ್ರಮಗಳು

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಜನರಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. 1948-1949 ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯೋಗವು ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

1968 ರಲ್ಲಿ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯನ್ನು (10+2+3) ಸರ್ಕಾರವು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ.

1986 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿತು. ಹಾಗೂ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವವರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. 1992 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು “ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಯೋಜನೆ” ಯ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. 1991 ರಲ್ಲಿ ಪೊಪ್ಪೆಸರ್ ದಾವೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ‘ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕೆ’ (MLL) ಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಮಂಡಳಿಯು ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. “ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ” (SSA-2002) ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಹಕಾರದೊಡನೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಅನಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಲು ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೂ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ 2010 ರೊಳಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 300 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು “ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ”ವನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (%) (1951-2011)

ಜನಗಣತಿ ವರ್ಷ	ಜನರು %	ಗಂಡು %	ಹೆಣ್ಣು %	ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂತರ
1951	18.33	27.16	8.86	18.30
1961	28.30	40.40	15.35	25.05
1971	34.45	45.96	21.97	23.98
1981	43.57	56.38	29.76	26.62
1991	52.21	64.13	39.29	24.84
2001	65.38	78.85	54.16	21.70
2011	74.04	82.14	65.46	16.68

ಆಧಾರ : ಜನಗಣತಿ ವರದಿ

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

2011 ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು 80.33% ಆಗಿದೆ. ಗಂಡಸರು 86.81% ಹೆಂಗಸರು 73.86% ಆಗಿತ್ತು

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯು 1990 ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ವರ್ಷವೆಂದೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ - ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 8 ನ್ನು ವಿಶ್ವ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದಿನವನ್ನಾಗಿಯೂ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನವರನ್ನು ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗುವರು. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇರುವರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ 4.35 ಮಿಲಿಯನ್ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದರು. ಇದು ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.0.36 ರಷ್ಟಾಗುವುದು.

ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ಶಿಕ್ಷಣ, ವಸತಿ ಇವುಗಳು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕಂಡುಬರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಂಗಡಿಗಳು, ಫಲಹಾರ ಮಂದಿರಗಳು (ಹೋಟೆಲ್) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ

ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

1949 ರ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನಿನಂತೆ, ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು 14 ವರ್ಷ ತುಂಬಿರಬೇಕೆಂದೂ ನಂತರ ಅದನ್ನು 17 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. 1951 ರ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾನೂನಿನಂತೆ 12 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಡೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು.

1986 ರ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಮಕ್ಕಳು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮತ್ತು ಗಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು, ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಲು 14 ವರ್ಷ ತುಂಬಿರಬೇಕು. 1987 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಯಂತೆ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ತರಗತಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಭಾರತದ ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಂದ 1976 ರಲ್ಲಿ

ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರೀ ಶೋಷಣೆ

ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸರಿಸಮಾನರಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಂತೆ ಸರಿಸಮಾನತೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡಕುಗಳು

ಪುರುಷರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ, ವಿಧವಾ ಪದ್ಧತಿ, ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶು ಹತ್ಯೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಿರಾಕರಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಮಹಿಳಾ ವಿರೋಧಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡಕುಗಳಾಗಿವೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

1829 ರ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ಸತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದು ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. 1856 ರಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯರ ಪುನರ್ ವಿವಾಹ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಮುತ್ತುಲಕ್ಷ್ಮಿರೆಡ್ಡಿಯವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ 1929 ರಲ್ಲಿ ಶಾರದಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯಿತು.

1956 ರ ಹಿಂದೂ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಸಮಪಾಲು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿದೆ.

1961 ರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನಿಷೇಧ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆಯುವುದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

1976 ರ ಸಮಾನ ಸಂಭಾವನೆಯ ಕಾನೂನು ಸಮನಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಸಂಭಾವನೆಯ ಕಾನೂನು ಸಮನಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಉತ್ತಮ ಬಾಲ್ಯಕ್ಕೆ ನಡೆಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (STEP) ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ.

1922 ರಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ “ತೊಟ್ಟಿಲು ಶಿಶು ಯೋಜನೆ”ಯು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಶು ಹತ್ಯೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ತಮಿಳುನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಮಹಿಳಾ ಆರಕ್ಷಕ ಠಾಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

1978 ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ವಿಶ್ವ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಷವನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ನಂತರವೂ ಹಲವಾರು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾಸ್ಫೋಟ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಬಡತನ

ಬಡತನವನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಡತನ ಎಂಬುದು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ವಸತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗದೆ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಡವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ಎಂಬ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಿವೆ. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವು(1/3) ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಡತನವು ಜನರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಜನರ ಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಡತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ, ಜನರ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು

ಅನಕ್ಷರತೆ ಇವುಗಳು ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

ಸರ್ಕಾರವು ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಬಡತನ ನಿವಾರಣ ಯೋಜನೆ (PAP) ಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಹಾಗೂ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬಡತನ ನಿವಾರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮೊದಲನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1951-1956) ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1969-1974) ಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಐದನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1974-1979) ಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ನಿವಾರಣಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಏಳನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (1985-1990) ಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸಿ ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಹತ್ತನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ (2002-2007) ಯಲ್ಲಿ ಜನರ ತಲಾ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣ ಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಜವಹರ್ ರೋಜ್ಗಾರ್ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ನೀಡಿ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಭಾರತದ ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಿ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 20 ಅಂಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತೆ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸಮಾಜದ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟವರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ

ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದು, ಮನಸ್ಸಿದ್ದು, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯದಿರುವುದನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಿತಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಭಾರತವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ.

ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಮಿತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿಯು ಬಹು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ತೀವ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NREP) (1980) ರಂತೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ದೊರೆಯುವಂತೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿತು. 1983 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭೂರಹಿತ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ (RLEGP) ಯು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 100 ದಿನಗಳು ಭೂರಹಿತ ಕುಟುಂಬದ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿತು. 1979 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ತರಬೇತಿ (TRYEP) ಯೋಜನೆಯು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. 1989 ರಲ್ಲಿ ಜವಹರ್ ರೋಜ್ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (JRY) ಎಂಬುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಅವರ ಉತ್ತಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿತು.

ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ

ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯು ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು

ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು

ತೀವ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಡಿಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮಾನ್ಯನ್ (ಮಳೆ) ವೈಫಲ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕಳ್ಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಈ ಮೇಲಿನವು ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು

ಸರ್ಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿ (PDS) ಯ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ನ್ಯಾಯವಾದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾಳ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಪೋಟ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಪೋಟವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. (ಚೀನಾ ದೇಶ ಮೊದಲನೆ ಸ್ಥಾನ) ಪ್ರಪಂಚದ ಒಟ್ಟು ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇ. 2.4 ರಷ್ಟನ್ನು ಭಾರತವು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಏಳನೇ ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 16.84 ರಷ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

2011 ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ಭಾರತದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 121,01,93,422 ಆಗಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ಅಧಿಕ ಜನನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮೂಲನೆ. ಉದಾ: ಸಿಡುಬು ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಗು, ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಬಡ ಜನರು ತಮಗೆ ಅಧಿಕ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ, ಅಧಿಕ ವರಮಾನ ಸಿಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಗಂಡು ಮಗು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಮೇಲಿನವುಗಳು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಬಡತನ, ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜುಲೈ 11 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು

ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು- ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಬಹು ಪತ್ನಿತ್ವಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ

ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಚಿಕ್ಕ

ಸಂಸಾರದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜನನ, ಮರಣ ಮತ್ತು ವಿವಾಹ - ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮ ಬದ್ಧವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದ ಜನರು ಗತಕಾಲದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ತಿಳಿದೋ ಅಥವಾ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ - ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು

ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ವಿಭಾಗದವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಂಧಕಾರದ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಳಿಸಿದ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರದ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಜನರು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನಡೆಯಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಜನರಿಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I) ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯು _____ ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.
ಅ) 1968 ಆ) 1986 ಇ) 1996
2. ಮೊದಲನೇ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯು _____ ಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟಿತು.
ಅ) ಕೈಗಾರಿಕೆ ಆ) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇ) ವ್ಯವಸಾಯ
3. _____ ರಂದು ವಿಶ್ವ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದಿನವೆಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು.
ಅ) ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್- 8 ಆ) ಅಕ್ಟೋಬರ್- 2 ಇ) ಜುಲೈ- 15
4. 1829 ರ ಕಾನೂನು _____ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಯಿತು.
ಅ) ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ಆ) ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಇ) ಸತಿ

II) ಬಿಟ್ಟ ಪದ ತುಂಬಿರಿ.

1. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯೋಗವು _____ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿತು.
2. 1990 ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರ್ಷವೆಂದು _____ ಘೋಷಿಸಿತು.
3. 1986 ರಲ್ಲಿ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನು ಮಕ್ಕಳು _____ ಮತ್ತು _____ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿತು.
4. ವಿಧವೆ ಪುನರ್ ವಿವಾಹ ಕಾನೂನು _____ ನೇ ವರ್ಷ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

III) ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಶಾರದಾ ಕಾನೂನು	1976
2. ಸಮಾನ ಸಂಭಾವನೆ ಕಾನೂನು	1992
3. ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ ಯೋಜನೆ	ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ
4. 20 ಅಂಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	1929

IV) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ .

1. ಅನಕ್ಷರತೆ ಎಂದರೇನು ?
2. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
3. ಬಡತನ - ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
4. ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು ಯಾವುವು ?

V) ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಎದುರಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಸ್ಫೋಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾವುವು? ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

1. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
2. ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಲಾಡಿಸಲು ನೀನು ತಿಳಿಸುವ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಯಾವುವು?
3. ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ, ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
4. ಕಟ್ಟಡ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪುರುಷ/ಮಹಿಳೆಯರುಗಳೊಡನೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ.
 - ಅವರುಗಳ ಕೆಲಸದ ವೇಳೆ
 - ದಿನಗೂಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿರುವರು
 - ಕೂಲಿಯ ದರ/ದಿನ/ವಾರ/ತಿಂಗಳು ಕೊಡಲ್ಪಡುವುದೇ?
 - ಪುರುಷರಿಗೆ/ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಕೂಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೇ?

ಹೊರವಲಯದ ಕೆಲಸದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ “ವೇತನದ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ.
5. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವರವೇ? ಶಾಪವೇ? ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ನಡೆಸಿರಿ.

